Regd No. N. 45 / M. 3813

వెల ఒక అణా

గోలకొండ డైరీ

అయిపోవచ్చినవి

సం
౧ రూపాయి

గోలకొండపత్రిక

ప్రతి సోమ గురు వారములందు వెలువడు జాతీయ పత్రిక

హిందువుల పండుగలు

మేనేజరు గోలకొండపత్రిక

సంపుటము ౧౯ ★ హైద్రాబాదు,దక్కన్. ఫా. శ. ౧౩౫౩. వృషసం॥ర భాద్రపదబ॥౧౨ (౧౩-౧౭-౧౩౫౦ ఫ.) గురువారము. ★ సంచిక ౩౯

లెనిన్‌గ్రాడువద్ద ఘోరయుద్ధము

యుక్రెయినులో ఒకపట్టణమును రష్యాసేనలు ఖాళీ చేయుట

రష్యాజర్మనీలయుద్ధములో ఇప్పుడు లెనిన్‌గ్రాడు వద్ద ఉభయసేనలకును చాల ఘోరమైనపోరాటము జరుగుచున్నది. లెనిన్‌గ్రాడురంగమంతయు భీభత్సముగానున్నది. జర్మనుసేనలింకను లెనిన్‌గ్రాడును పూర్తిగాముట్టడిచేయగలిగి యుండలేదని నాలుగుదిక్కులనుండి వచ్చినవార్తలనుబట్టి చూడగా కనిపించుచున్నది. ఎందుకనగా లెనిన్‌గ్రాడునకు తూర్పునకైలుబాటు ఇంకనుకట్టివేయబడలేదు. జర్మనులకిటువంటి క్లిష్టమైనసమయమునందు జర్మనులతోకలిసి ఇంతవరకుపోరాడుచున్న ఫిన్నిషుసేనలలో అధికభాగము కారిలియాను దిలెనిన్‌గ్రాడును లెనిన్‌గ్రాడుబాహ్యభాగమునకు మార్చబడినవి. ఫిన్లాండుప్రభుత్వ వాణిజ్యపరిశ్రమలశాఖమంత్రివాయినోగారు సెప్టంబరు౧౧వతేదిన ప్రవాసనగరమగు హెల్సింకిలో ఉపన్యసించుచు పెద్దపెద్దరాజ్యములుచేయుచున్న పోరాటములో ఫిన్లాండుఇరుకుకొన నిష్టపడుటలేదనిచెప్పిరి. ఫిన్లాండుఇంతవరకును యుద్ధమును సాగించుటయందుఉద్దేశ్యము ఫిన్లాండు రాజ్యమునకు శత్రుభయములేకుండ గట్టిసరిహద్దును సంపాదించుకొని, శాశ్వతమయిన శాంతియుండునట్లు చేసికొనుటయేయనియు, ఇప్పటికిరష్యావారునుకొనియున్న ఫిన్లాండుసరిహద్దు గట్టిదికాదనియు, యుద్ధముముగిసినతర్వాత సంధిసమావేశములో గాని భద్రమయి నట్టిగట్టిసరిహద్దును నిర్ణయించుకొనవీలు లేదనియు వారుచెప్పిరి. అందువల్ల ఇప్పుడురష్యాతో ప్రత్యేకముగా ఎట్టిసంధిని గానిచేసికొనుటకు యత్నించుటలేదనిరి. పొత్తముమీద చూడగా ఫిన్లాండువారు ఇంతవరకును సంపాదించినప్రదేశమును తమరాక్రియాధికారము పదిలముగానుండునట్టి ఏర్పాటుచేసికొనుటకై ఇప్పుడు ప్రత్యేకశ్రద్ధ వహించదలచినట్లును, జర్మనులు లెనిన్‌గ్రాడుచేయుయుద్ధములో జర్మనులసహాయమునకై సేనలనుపంపకుండ జర్మనులపక్షమున నే ఉన్నామనిచెప్పుచుండ దలచినట్లును కనబడుచున్నది.

ఇప్పుడు ఫిన్లాండువారికి ఎంతప్రదేశముదొరికినది? ఇప్పుడులెనిన్‌గ్రాడునకు ఈశాన్యదిశన ౧౨౦ మైళ్లదూరములోను, పూర్వమురష్యాఫిన్లాండులమధ్యసరిహద్దునకు ౩౫మైళ్ళ ఆగ్నేయమునను ఉండు ప్రదేశమువరకు ఫిన్లాండువారు ఆక్రమించినారు. లెనిన్‌గ్రాడు మర్మాన్స్కులనుమధ్యన రైలుబాట స్విర్‌నదినితాకుచోట ఆబాటను ఫిన్నిషుసేనలు దాటినవనియు, కాని ఆబాటకు ౩౦మైళ్ళఉత్తరమునఉన్నదనియు ఫిన్లాండునుండి వెడలినవార్తలలోనున్నది. ఉత్తరఫిన్లాండులో సల్లాప్రాంతమందు తెల్లసముద్రప్రముఖమువద్ద రేవుండు కాండలక్షాను పట్టుకొనుటకై జర్మనుసేనలును, ఫిన్నిషుసేనలును ప్రోత్సహింపబడినవి, అక్కడయుద్ధము తిరిగి ప్రారంభింపబడినది.

ఇంకను ఉత్తరపుకొసలో ఫిన్లాండుపెట్సామోప్రాంతములో ఆప్రదేశమునుండి రష్యనులను తరిమివేయుటకై జర్మనులు పెట్సామోకు ఈశాన్యమున ఒకపోరాటమును ప్రారంభించినారుగాని రష్యనులప్రతిఘటనచే అదిభగ్నమైనది.

మధ్యరంగమందు జర్మనులు ౧౫౦కోటాలక్రింద బ్రియాన్స్కునుపట్టుకొనుటకై ప్రారంభించినపోరాటములో వారలటాంకులన్నియు ధ్వంసముచేయబడగా, వారలుదక్షిణముగాను పోవెల్‌ను ఆగ్నేయదిశగాలిరిగి కీవుపట్టణమును వెనుకనుండి పట్టుకొనయత్నించుచున్నారు ఇక్కడ కీవుపట్టణానికి సుమారు౫౦మైళ్ళ ఈశాన్యదిశలో డెస్నానదిపైనుండే చెర్నిగోవుపట్టణమునుండి రష్యాసేనలు తొలగించివేయబడినవి. డెస్నానదిని దాటి కీవుపట్టణమునకెదురుగా ఒకమూలగా సీపర్‌నదితో కలియుచున్నది. ఈరెండునదులమధ్యప్రదేశము జర్మనులకుచిక్కినచో కీవుపట్టణమునకు గొప్పఉపద్రవమేర్పడగలదు. మరొకవైపు ఈమధ్యరంగములో ఇప్పుడు రష్యనుసేనలేముందుగా శత్రువుపైకిపోవుచు దెబ్బలువేయుట ప్రారంభించినవి. ఈవిధంగాజర్మనులకుచిక్కిన స్మోలెన్స్కును రష్యాసేనలు సమీపములోనికివచ్చినవి. స్మోలెన్స్కుతిరిగి రష్యావారలవశమైనదన్నదంతి ధృవమునుకాదు.

దిగువనీపర్‌నదిపై నాలుగుచోట్ల రష్యాసేనలు దాటివచ్చి దానికిపడమటనుండే నాలుగుగ్రామాలనుపట్టుకొన్నట్లు సెప్టెంబరు ౧౨వతేదినాటివార్తలలోనున్నది. కానిదిగువనీపరును తూర్పునజర్మనుసేనలు కాలూనినిలువగలిగినట్లు రష్యావారు ఒప్పుకొనుచున్నారు. దీనినిబట్టిజర్మనులు క్రిమియానురష్యాకుకలుపునట్టి పెరికోప్‌భూసంధిని పట్టుకొనబోవుచున్నారని తలచవచ్చును.

దక్షిణములో ఓడెస్సాదగ్గర ఘోరయుద్ధము జరుగుచున్నది. సెప్టెంబరు౧౦ తేది రాత్రి తీరములో ఇక్కడరెండుచేతులుండి రుమేనియనులపైనికులు పారులైనారని రష్యావారలనుచున్నారు.

నీపర్‌నదిముఖానకుపైన ఉన్నట్టియు నీప్రోపెట్రోవస్కు పట్టణమునకుఉత్తరమున ౭౦ మైళ్లదూరమునున్నట్టియు ఆగుఒకపట్టణమును రష్యాసేనలు ఖాళీచేసినట్లు సెప్టెంబరు౧౧వతేదిన ప్రకటించబడినది.

సెప్టెంబరు౧౧వతేదిన జర్మనువిమానాలు లెనిన్‌గ్రాడుమీదికి పోవుటకు అనేకసారులు గుంపులుగుంపులుగావచ్చి ప్రయత్నించినవి. కానివాటిలో కొన్ని మాత్రమే నగరములోనికిచేరగలిగినవి. జర్మనునౌకలలో సేనలనుసముద్రముమీదుగా లెనిన్‌గ్రాడును చేర్చయత్నించుచుండగా రష్యావారినౌకలు అట్టిరెండునౌకలనుముంచివేయగా ఆప్రయత్నము నిష్ఫలమైనట్లు సెప్టెంబరు ౧౧వతేదినాటివార్తలోనున్నది. లెనిన్‌గ్రాడువద్ద జర్మనులటాంకులపై బాల్టిక్ సముద్రంలోని రష్యావిమానములు మంచిదెబ్బలను తీయుచున్నవి. రష్యావారికిలెనిన్‌గ్రాడు, కీవు, ఓడెస్సా రంగాలలో బ్రిటిషువిమానాలు ఇప్పుడుతోడ్పడుచుండియున్నవి. మరికొన్నివిమానములిప్పుడు రష్యాకుచేరినట్లు వార్తవచ్చినది.

లెనిన్‌గ్రాడురంగమునుగూర్చి ఒకసంగతినిచెప్పవలసియున్నది. ఇక్కడవాల్దాయి గుట్టలమీదనుండి రష్యాసేనలుఇదివరకే జర్మనులవశమైన స్థావరములనుతిరిగి కొట్టుకొనప్రయత్నించుచున్నవి. లెనిన్‌గ్రాడునకింకను దక్షిణమునమరికొన్ని ఇట్టిప్రయత్నములే జరుగుచున్నవట.

హిట్లరుగారు సెప్టెంబరు౧౧వతేదిన జర్మనుప్రజలకు ఒకవిజ్ఞప్తినిచేసిరి. ఇప్పుడుజర్మనుసేనలుచేయుచున్న యుద్ధము జర్మనులచావుబ్రతుకుల నిర్ణయించుటకై జరుగుచున్నదనియు, యూదులు, రష్యావారలుకలిసి జర్మనుప్రజలను నాశముచేయజూచుచుండుటచే రష్యావారితో పోరాడవలసివచ్చినదనియు, కాబట్టి ఆయుద్ధరంగంలో జర్మనుసేనల రక్తత్యాగమునకుతగినట్లు జర్మనులు ఓర్పువహించి యుద్ధసహాయముచేసిననే గౌరవము దక్కగలదనియు ప్రబోధము చేసిరి. అనగా పొత్తముమీద రష్యాతో యుద్ధము జర్మనుప్రజలను విసుగుపుట్టించునంత గొప్ప భారమును మీదవేయుచుండుటవల్ల హిట్లరు ప్రత్యేకముగా ఇట్లు విన్నపముచేయవలసివచ్చెనని ఎంచవచ్చును మరియు అభిప్రాయమును బలపరచు ఇంకొక అంశమేమనగా, జర్మనులుఇప్పుడు లెనిన్‌గ్రాడురంగంలో ఇంతవరకు ఉపయోగించియుండని పెద్ద రకపువిమానాలను ఉపయోగించుటకు ప్రారంభించినారట.

టర్కీ ప్రాంతపు వ్యవహారాలు

టర్కీనుండి వాన్‌పేపన్‌గారు ఒక జర్మను సైనికాధికారి ఇప్పుడు హిట్లరుదగ్గరకుపోయి టర్కీనిగురించి మాట్లాడుచున్నారట.

బల్గేరియాకు రష్యా హెచ్చరిక చేసినతర్వాత ఇప్పుడు బల్గేరియాలో యుద్ధకాలమునకు సిద్ధపడియుండుటకై తగినసన్నాహములన్నియు చేయబడుచున్నవి. దేశద్రోహచర్యలకు మరణదండన ఏర్పాటుచేయబడినది.

ఇరాను వ్యవహారము

ఇరానులో ౩౭౦నుండి జర్మనులు బ్రిటిషుఅధికారులకును, ౧౫౦నుండిజర్మనులు రష్యాఅధికారులకును వశపరచబడినారు. సెప్టెంబరు ౧౫వతేదిన ఇరానులోని ఇటాలియ, జర్మనీయ, హంగరీయ, రుమేనీయప్రభుత్వముల రాయబారుల కార్యాలయాధికారులందరు ఇరానునుండివెడలిపోవునట్లు ఇరానుప్రభుత్వముచే అజ్ఞాపించబడినారు. మరికొందరు జర్మనులను జమచేసి సెప్టెంబరు౧౫వతేదిన రష్యా బ్రిటిషుఅధికారులకు అప్పగించెదమని ఇరానుప్రభుత్వమువారు తెలిపినారు.

ఇప్పుడు ఇరానుదేశములో ప్రజలపై అధికభారమునుతగ్గించి, రాజకీయసంస్కరణములను చేయవలెనని రాజాగారినికోరుటకై కొందరుమంత్రులును, పార్లమెంటుసభ్యులును కలిసిపోయి మాట్లాడుచున్నారు. ఈసంగతి సెప్టెంబరు ౧౫వతేదిన పార్లమెంటు రహస్య సమావేశంలో తీర్మానించబడినది. ఇట్లు సంస్కరణముల మాట అనుటకు ఇదివరలో భయపడుచుండెడివారట.

రేడియో ప్రచారపు అంశములు

బ్రిటిషురేడియో ప్రచారములో ఈక్రిందిఅంశములు చెప్పబడినవి:—

బ్రిటనుకు ఉపద్రవభయముతగ్గినది జర్మనీపశ్చిమమైపున బ్రిటిషువిమానదాడుల నెదుర్కొనుచు, మరొకవైపు రష్యాతో పోరాడుచుండుటచే దానికష్టముఎక్కువైనది. జర్మనీవశమైనరాజ్యాలలో జర్మనుసేనలనుంచవలసివచ్చుటవల్ల ఖర్చుబరువేకాని అక్కడదొరకేది ఇకనేమీలేదు బ్రిటనుదానిసామ్రాజ్యము, ఫ్రెంచి స్వాతంత్ర్యముకోరే ప్రజలు, బెల్జియం, చెకోస్లావాకియా, పోలెండు, గ్రీసు, యుగోస్లావియా, రష్యా, చైనా — వీటిప్రభుత్వాలు జర్మనీని ఓడించుటకై కలిసియున్నవి

బ్రిటిషు విమానాలసంఖ్య హెచ్చుచున్నది. జర్మనీపై పోయినసంవత్సరంలో కంటె ఎక్కువదెబ్బలు తీయుచున్నవి

భూలాభాయి దేశాయి గారి అనారోగ్యము

భూలాభాయిదేశాయి గారికి సెప్టెంబరు ౧౨వ తేదిరాత్రినిద్రపట్టలేదు. వైద్యపరీక్షకొరకు వారిని సాయంకాలము ఆస్పత్రికి తీసుకొనిపోయిరి. స్పెషల్ వార్డులోనుంచిరి. ౧౫వతేదినచాలదుర్బలంగానుండిరి.

కాశ్మీరులో నిర్బంధ ప్రారంభ విద్యా వ్యాప్తి

శ్రీనగర్, సెప్టెంబరు౧౦

కాశ్మీరసంస్థానములోని చిరసాలలసంస్కరణ సమస్యను పరీక్షించుటకై ఒక అనధికారవర్గమును ప్రభుత్వమువారు నియమించవలెనని నేషనల్ కాన్ఫరెన్సువారు ఒకతీర్మానమును చేసిరి.

నిర్బంధప్రారంభవిద్యా ప్రణాళికను సంస్థానమంతటను వ్యాపింపచేయవలెనని మరొకతీర్మానము నామోదించిరి.

దేశరక్షణ సంఘంలో సింధుప్రధాని

సర్దార్ పటేలుతో అల్లాబక్ష్, సిధ్వాగారల సంభాషణ

బొంబాయి, సెప్టెంబరు౧౫:

ఖానుబహదూర్ అల్లాబక్షు ఆర్. కె. సిధ్వాగారలు నేటిమధ్యాహ్నం విమానంలో కరాచి నుంచి ఇక్కడకువచ్చిరి. వారిద్దరును సర్దారుపటేలుతోడిలోచించి తాముముందుచేయదలచిన యేర్పాటుప్రకారం వర్ధాకుబయలుదేరినారు.

మహాత్మా గాంధిగారు సిధ్వాగారికివ్రాసినలేఖలో అల్లాబక్షుమంత్రివర్గంవిషయంలో కాంగ్రెసుకైఖరిపట్ల మౌలానాఅబుల్‌కలాంఆజాదుగారి అభిప్రాయానికి తనఅభిప్రాయానికీ భిన్నాభిప్రాయం ఉన్నదని తెలిపినట్లు అనుకొంటున్నారు. మంత్రివర్గానికి కాంగ్రెసుచేసిన మద్దత్తు రాష్ట్రపరిస్థితులకు లోబడికాక అరాష్ట్రంలో ఇంకాపున్నటువంటి కొన్నిపరిస్థితుల కారణంవల్లనేకనుక, డిఫెన్సుకౌన్సిలునుంచి సింధుప్రధాని రాజీనామాకోసం కాంగ్రెసు అట్టేపట్టుపట్టరాదని ఈ మధ్యనసింధురాష్ట్ర కాంగ్రెసుకు మౌలానా ఆజాదుగారు సందేశంపంపిరన్నమాట జ్ఞాపకం తెచ్చుకోవలెను.

వర్ధాలో మహాత్మా గాంధిగారిని కలిసినతరువాత అల్లాబక్షు, సిధ్వాగారు నైనితాలులో మౌలానాఅబుల్‌కలాంఆజాదుతోసంభాషించుటకై అలహాబాదు వెళ్లుదురనికూడా తెలుస్తున్నది.

ఇరువురు లీగుసభ్యుల సభ్యత్వ భ్రంశము

సెప్టెంబరు౧౫వతేదీనాటి బొంబాయి వార్తవల్ల యీవిధంగా తెలియుచున్నది.

అహమదుసుల్తాను గారు వైస్రాయికార్యనిర్వాహకవర్గములో సభ్యుడుగా నియమింపబడియున్నారుగదా! ముస్లింలీగువారి అనుజ్ఞలేకుండా వారు ఆపదవికి అంగీకరించినందువల్ల ముస్లింలీగు పద్ధతులకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించిరను కారణముచే లీగుకార్యవర్గమువారు అహమదుసుల్తాన్‌గారిని సభ్యత్వస్థానమునుండ రాజీనామానివ్వమనికోరుచు దీనికి సమాధానమును ౧౦రోజులలో లీగుకు తెలుపుకొనవలసినదని గడువిచ్చినారు. సుల్తాన్‌గారు సమాధానమీయనందున జిన్నాగారు, సుల్తానుగారి సభ్యత్వమును రద్దుపరచుచు మరల ఐదేండ్లవరకు వారికిసభ్యత్వమున కర్హతలేదనిశాసించినారు.

రెండవవారు— బేగంషానవాజు. ఈమె దేశరక్షణసంఘంలో సభ్యురాలుగా చేరినందున, ఈమెనుకూడా సభ్యత్వమునుండి తొలగించుచు, అయిదేండ్లబహిష్కారమును విధించినారు. ఈమె దాను స్త్రీలపక్షమున దేశరక్షణసంఘమున సభ్యురాలుగ నామకరణింపబడినట్లు లీగువారికి తెలియజేసికొన్నను, పంజాబు రాష్ట్ర ప్రతినిధిగాకూడ ఆమెనామకరణింపబడినట్లు నిశ్చయించి, ఆమెచేసినది, చెప్పవలెనుకూడ పనికిరానిపనులక్రింద గణించి తోసివేసిరి.

సికింద్రాబాదులో కల్తీనెయ్యిఅమ్మకము

దానివలన కల్గునష్టములు

పూర్వమువలెగాక, యిప్పుడు సికింద్రాబాదులో శ్రేష్ఠమైనవెన్నగాని, నెయ్యిగాని దొరకుట యతిదుర్లభమైపోయినది. పట్టణజనాభా హెచ్చుటవల్ల గిరాకీకి సరిపోవునంతలేకపోవుటవల్ల వ్యాపారస్థులలో హెచ్చులాభమందవలెనని, యాశ కల్గుటయు దీనికిముఖ్యకారణములని చెప్పవచ్చును. నెయ్యి తయారుచేయుచోట్లు ఆయాపూర్వముకన్న ఇప్పుడు వీటిసంఖ్య దినదినాభివృద్ధి నొందుచున్నది.

పాలు, పెరుగు, మజ్జిగ, వెన్న, నెయ్యి మొదలగునవి, అవసరపదార్థములలో ముఖ్యమైనవనియు. సరియైన యారోగ్యమును పెంపొందించుటకు, యివన్నియు, తినవలసినవనియు, యెల్లరకును తెలిసినవిషయమైనను, దీనినిగురించి ఎవరును గమనించడములేదు. పైన పేర్కొనబడిన పదార్థములతో శుభ్రమైనవాటినియే వాడుటయుక్తమా? లేకవాటిలో స్వచ్ఛమైనవాటినిమాత్రము వాడవలెనా? అన్న ప్రశ్నలకు జవాబులేమనగా, స్వచ్ఛమైనవాటినివాడిన యారోగ్యమునకులాభకరము. లేనిచో యారోగ్యమునకు నష్టమేయనిచెప్పవచ్చును. బజారులలో యెక్కువధరపెట్టినను, స్వచ్ఛమైనవెన్నగాని, నెయ్యిగానిదొరకుటకష్టమని, ఒకరికొకరుచెప్పుకొనుట మనముచూచుచున్నాము, ఈసంగతిగురించి ప్రస్తావనజరుగుచున్నను, కొన్నికారణములవలన, ఎవ్వరును, దీనినిగురించి తగుచర్య జరుపడములేదు.

కొందరివాదనయేమనగా, ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారుశ్రద్ధ తీసుకొనినగాని, బజారులలోమంచివెన్న, నెయ్యి, మొదలగునవి, సరియైనధరలకు లభించుటసాధ్యమునియు, ఒకరిద్దరు, ఈవిషయమై ప్రయత్నించిన ఫలితముండదనియుతలంచి, అశ్రద్ధచూపుచున్నారు, ధనికులకు సాధారణముగా పాడియుండుటవల్ల, ఈవిషయములో వారుఏమాత్రము కల్పించుకొనుటయవసరములేదు. ముఖ్యముగా మధ్యతరగతివారు మరిబీదలు, అందరితోపాటు మనమునియు, ఎవ్వరికిలేనినష్టము, మన యారోగ్యమునకుకల్గునా! యనియాలోచించి యూరకుండుటకటుపడుచున్నది. ఈవిషయమై అశ్రద్ధచేయుటవల్లను, తమయారోగ్యమునకు, ఎంతహానికల్గుచున్నదో, ఏమాత్రము గ్రహించక యున్నారు-

రూపమును సువాసనమూచూచి, నెయ్యిమంచిదైనదియు, కానిదియుచెప్పగలము. మిఠాయిలు, ఫలహారములు తయారుచేయుటలోను, మరియు అన్నము, కూర మొదలగువాటిలోను, నెయ్యిసాధారణముగా ప్రతిగృహమందువాడబడునుగనుక వీలైనంతవరకు శ్రేష్ఠమైనదానినిమాత్రమే ధర హెచ్చుగాయున్నను తెలిసికొనిపక వాడుట యుక్తము.

కల్తీనెయ్యిలో కల్పబడువస్తువులేవనగా చేపనూనె, జంతువులకొవ్వు, విప్పనూనె, కొబ్బరినూనె, ఆముదము మొదలగునవి. యివిమువలభముగాలేకయునాపుక్రొవ్వుకలిపినటువంటి నెయ్యిఅయినచో అదిసాధారణముగా గట్టిగాయుండును-అరటిపండ్లు, ఉడకబెట్టినబంగడ్పలు, యితరకాయగూరలు, జంతువుల మెదడు, గట్టిగాయుండుటకైయందుపెట్టబడినట్లు శాస్త్రకారులు వ్రాసియున్నారు.

కొంతకాలముక్రితము సికింద్రాబాదు డాక్టరుగారు సికింద్రాబాదుబజారులలోని నెయ్యి నమూనాలు తెప్పించి వాటిని శాస్త్రయుక్తముగా పరీక్షించి వాటికిని స్వచ్ఛమైనఆపునెయ్యికిని, గేదెనెయ్యికినివున్న వ్యత్యాసమునుచూపుచూ, ఈ పట్టణమునుండి వెలువడు ఇంగ్లీషుపత్రికాముఖమున తెలియజేసినారు. యిప్పటికివారువ్రాసి రెండుసంవత్సరములుదాటినను పరిస్థితులు ఈవిషయమై మారలేదుకాని కల్తీనెయ్యివ్యాపారము హెచ్చినది. యింకనుహెచ్చుచున్నది- కల్తీనెయ్యినివాడుటవల్ల ఆరోగ్యమునకుహానికరమని తెలిసినతర్వాత కూడా ప్రజలందీనివిషయమై చర్యతీసుకొనకపోవుట యాశ్చర్యకరముగాయున్నది-

. ప్రస్తుతము మిఠాయిదుకాణములలోను హోటళ్లయందును మంచినేతితోతయారైన వస్తువులు దొరకుట కష్టసాధ్యమని పాఠకులకందరికిని తెలిసినవిషయమే. ఈవిషయమును గుర్తించినవారు వీలున్నచో ఏటేనికొనకుండాయుండవచ్చును. అయితేయిదియందరికిని సాధ్యముకాకుండుటవల్లను మనముచేయవలసినకర్తవ్యమేమన ఈ యూర్రకొవ్వునెయ్యిఅమ్మకుండునట్లు ఏర్పాట్లు గావించవలెను-మన మెన్నుకొనినబోర్డు మెంబర్లకు, ఈవిషయము తెలిసియున్నప్పటికిని ఓటర్లవారిదృష్టిలోనికి తేవలెను. అటుతర్వాత వారుఅధికారుల దృష్టిలోనికి తెచ్చి, తగుకట్టుబాట్లుచేయవలెను. ప్రస్తుతపరిస్థితులకు కారకులు బోర్డు మెంబర్లుకారు అధికారులుకారుగాని ప్రజలేయని రూఢిగాచెప్పవచ్చును. ఏలననగా ఓటర్లుఎవరుగాని యింతవరకు మెంబర్లతో ఈసంగతిచర్చించియుండరు. అట్లు చేసినచో ఓటర్లతరఫున వక్కాణించవలెను సాటుపడెదమనియు వారికి-అన్నివిధములు సదుపాయములు కొందజేయుదురని వాగ్దానము లొనరించిన బోర్డుమెంబర్లు ఈవిషయమై ప్రజలకుపకారము చేసియుండరా!

ముఖ్యముగా యిప్పుడుమనకు ఈవిషయమున కావలసినదేమనగా కంటోన్మెంటువారు స్వచ్ఛమైనవెన్నను, నెయ్యినిఅమ్ము తక్కువవాటినమ్ముటకు లైసెన్సులనొసగకుండిన, లైసెన్సు లేక దా అన్నిరకముల నేతివ్యాపారముచేయువార్ని క్రమప్రకారముశిక్షించుటయు, ఈవిషయమున కొంతమంది ఆహారపదార్థశుద్ధి రక్షకాధికారులను నియమించుటయు, చెన్నపట్టం మొదలగు చోట్లలోనవలె ఆహారాలకల్తీ నిషేధించుశాసనమును సికింద్రాబాదులో అమలులోనికి తెచ్చుటకు ప్రయత్నములుగావించుటయు ఈప్రకారముగా చేసినయెడల క్రొవ్వునెయ్యిఅమ్మకము చాలావరకుతగ్గును. మిఠాయిదుకాణములందు, హోటళ్లయందు తయారుచేయువస్తువులు బహురుచికరముగాను దేహమునకారోగ్యముగాను యుండును. అట్లుచేయనియెడ, ప్రస్తుతపరిస్థితులుమారనేరవు-

ఇదిచిన్నవిషయముగా గాన్పించవచ్చును, గాని, బాగుగాయోచించిన, కష్టమైనవిషయమని చెప్పవలెను. ఒకరిద్దరుదీనిలోఏమియుచేయలేరు. అయితే సంఘములద్వారా చాలవరకు తగుచర్యజరుపదగును. యీయూరలో కొన్ని సంఘములు చిరకాలమునుండి పనిచేయుచున్నవి. అందులో ముఖ్యముగా "మానవసేవాసమితి"వార్ని పేర్కొనవలెను. ఈసంఘమువారుచాలపాటుపడి, ద్రవ్యమునుకూడావ్యయపర్చి ఎన్నియో సంవత్సరములనుండి అమ్మవారిపండగసందర్భమున జరుగుచుండిన జంతుబలిని చాలవరకుఆపగల్గిరి. వీరుఈవిషయమునగూడా పాటుపడిన జయముపొందుదురనుటకు సందేహములేదు ఇదికూడా, మానవసేవగా తప్పకపరిగణింపబడవలెను

"ఆరోగ్యశోధనముగనుక ప్రజారోగ్యమునకు సంబంధించినసమస్తవిషయములలోను ప్రజలు శ్రద్ధవహించి, వారుస్వంతముగాగాని సంఘములమూలముగాగాని. తగుచర్యతీసుకొనుట యుక్తము, ఇకను దుమందిదైనను, ప్రజాసామాన్యము యిటువంటివిషయములలో శ్రద్ధవహించెదరని, నాదృఢవిశ్వాసము.

ఎం. పర్వారావు, బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి
హైకోర్టువకీలు

చించోలి తహసిల్దారుగారి అనుగ్రహములు

గుల్బర్గాజిల్లాలోచేరిన పెద్దమల్ గ్రామానికి ౩-౧౨-౫౦ ఫ- నాడు చించోలి తాలూకా తహసిల్దారుగారువచ్చి అనేకములైన అనుగ్రహములు చేసినట్లు ఒక విలేఖరి తెలుపుచున్నాడు. గ్రామంలోచంద్రాపోగుచే కలరావ్యాధిమూలమున ఆవాధులైన, ఆగ్రామజనులకును నాలుగుబస్తాల జొన్నలుపంచిపెట్టించిరట- పెద్దమల్ గ్రామంలో ఒకవీధితిరిగి పరిశుభ్రతనుగురించి బోధచేసి. పెంటకుంటలు పూడ్చింపవలెననియు, వారిలో రాళ్ళగోడలు తీసివేయింపవలెననియు మురుగు నీటికాలువలను బాగుచేయింపవలెననియు పటేలు ట్వారీలకుచెప్పిరి- 'దక్కన్ లైబ్రరీ'అను పేరుతో గ్రంథాలయమును స్థాపించుకొనుటకు అనుజ్ఞకోరగా అనుజ్ఞ అవసరములేకుండానే స్థాపించుకొనవచ్చునని-

పోలీసు వ్యవహారములు

గుల్బర్గానుండి పోలీసువద్దారు మెంహాతెమీంగారువచ్చి పెద్దమల్ లో మూడుకోజులుండి అమీనాకచేరిదఫ్తరు తనఖీచేసిరి- ౬-౧౨-౫౦ ఫ- నాడు గ్రామంవెలుపల ఒకబావిలో కుమారుడు ౨౦ ఏండ్ల కాపుయువతిపడి చనిపోయియుండగా అమీనాగారితోకూడ మదద్గారు మెంహాతెమీంగారుకూడ బావివద్దకుపోయి పంచునామాచేసి, శవమునుపూడ్పించిరి- ఆకాపుయువతి కడుపునొప్పిబాధవల్ల ఇట్లుఆత్మహత్య గావించుకొని యుండవచ్చునని జనులనుకొనుచున్నారని విలేఖరి తెలిపినాడు-

వెట్టిపద్ధతిమానుట

దుర్శాపురం స్టేషనుకు అర్థమైలుపైన రేగొండి గ్రామంలో ప్రతిఫలమీయకుండ వెట్టికోనుచున్నారను ఆక్షేపణచెప్పి వెట్టిపనులవారలు రెండుమాసాలనుండి వెట్టిమానివేసియున్నారట. ఈ సంగతి యొక్క ప్రభావముచేత శేకాలోలు, పెద్దమల్ గ్రామంలోకూడ వెట్టిచేయువారలు ఈకాలంలో శ్రమకుతగిన ప్రతిఫల [illegible]

సదాశివపేటలో జీవరక్షా ప్రచారము

(స్వ-విలేఖరి) ౧౩-౮-౪౧

ఇక్కడ ఈసారికూడ దుర్గాదేవిజాతరలో జంతుబలి నిశ్చయింపగా జరుగునని యిక్కడికొందరు అహింసావాదులు యిట్టికృత్యము మాన్పగలందుకు హైద్రాబాదు జీవరక్షాజ్ఞానప్రచార మండలివారికి తెల్పిరి- అందుకు వారుసమ్మతించి ఒకవారముపెంద లేకంచేసి గ్రామములో ప్రతిదినము ఉదయము నగరకీర్తన, సాయంత్రము అడ్తిబజారులో భజనోపదేశములుచేసి కీర్తనలుపల్కి జనసముదాయమునకు నచ్చజెప్పిరి ఇట్లునాలుగురోజులు పగలు రాత్రిప్రచారముచేసి యొందరినో వృత్తులనో అహింసాపక్షానికి మార్చిరి- అయినను యిక్కడికొందరు హింసావాదులరేలు యిద్దరుముగ్గురో జీవిపేరటబలియిపోతులను ఎనిమిదిగొర్రెలను బలియొసంగిరి.

అలించకుండ గడపుటకష్టమని ౧౫-౨౦ రోజుల నుండి వెట్టిమానినారు-

విద్య

పెద్దమల్ కు మూడుమైళ్ళపైన పెంబాపురం మక్తాగ్రామంలో ౩౦౧ ఇండ్లు, ౧౧౩౫ మంది జనముండగా ఒక్క హరిజనమిషన్ మాత్రమే యున్నదికాని, గోవిందరావు మక్తేదారుగారు ప్రభుత్వసహాయముతో నడుపగల ఒకపాఠశాలను కూడ స్థాపించుట అవసరమని విలేఖరి సూచించినాడు-

అంగడి

పెద్దమల్ గ్రామంలో చాలరోజులనుండి మానివేసినఅంగడిని మరలఇప్పుడు రెండువారములనుండి ప్రతిబుధవారము నడుపుచున్నారట- ధర అవిషయములోను మంచివ్యవస్థచేయబడినదట-

---

మెదకుజిల్లా ప్రధానస్థానపు మార్పువదంతి

ఇప్పుడు మెదకుజిల్లా ప్రధానస్థానము సంగారెడ్డిలోనున్నది. తిరిగిదానిని మెదకుకుమార్తురని వదంతిపుట్టినదనుచు సంగారెడ్డినుండి ఓ. కు చేసుకు అనువారు దానినిమార్చరాదనికోరుచు ఒకలేఖ వ్రాసినారు.

సంగారెడ్డికితోష్టక్రిందిరోగములు కలిగించవిద నియు, అక్కడమంచినీటివసతి సమృద్ధిగానున్నదనియు, అది మెదకుజిల్లాలోని అన్ని తాలూకాలకు కేంద్రమనియు—అందువల్ల తాలూకాలనుండి జిల్లాప్రధానస్థానమునకు వచ్చురైతులు మున్నగువారలకు మంచిసౌకర్యమైనదనియు అలేఖలో చెప్పబడినది మెదకుజిల్లాలో నీళ్ళసౌకర్యవిషయంలో చాలకష్టమని వారువ్రాసినారు

ఇప్పుడు సంగారెడ్డిలో జిల్లాప్రధానస్థానము ఉండుటచే ఆఫీసులలోపనిచేయువారలకు గ్రామస్థులు ఇండ్లకిరాయలకిచ్చి జీవించుచున్నారు- బీదలు పాలు, పెరుగు, కట్టెలు మొదలయినవి అమ్ముకొని జీవించుచున్నారు నిర్మాణశాఖవారిచే చేయించబడేపనులలో అనేకులుబీదలు సంపాదనపొందుచున్నారు, ఇప్పుడు జిల్లాప్రధానస్థలమును మార్చుటవల్ల వీరలందరి జీవనమునకుకష్టమగునని విలేఖరిమొంలపెట్టినాడు జిల్లాఆఫీసులలోని ఉద్యోగులు సంగారెడ్డిలోకట్టుకొనియున్న యిండ్లను వదలిపెట్టవలెనవచ్చుటకు ఒక అసౌకర్యముగ అదనుచున్నారు, సర్కారు ఆఫీసుల కేకములు ఇప్పుడు మెదకుకుమార్చుటకు చాలఖర్చుఅగునని తుదిలక్షణగా అవిలేఖరివ్రాసినాడు-

ఉస్మానాబాదులో గణేశోత్సవము

ఉస్మానాబాదులో గతసంవత్సరము గణేశోత్సవసమయమున అల్లరి జరుగుటచే ఊరేగింపును తెరిమివేయవలసివచ్చెను. ఈసారి అట్లుజరుగకుండుటకై అధికారులు కొన్ని నియమములనుపెట్టి పోలీసు రక్షణకొసగిరి- అందువల్ల శాంతముగా గణేశోత్సవము గడచిపోయినట్లు "దక్కన్ క్రానికల్"కు తెలిపినది- అగస్టు౨౪వతేదిన తాలూక్దారు, పోలీసు మెంహాతెమీంగారలు ఇతర అధికారులతోకలిసి రామమందిరములోని గణేశోత్సవాలకుపోయి మిఠాయిని సంగీతము పాడినవారికి పంచుటకై రూగింలు ఇచ్చిరి.

వరంగల్లులో శాంతి

వరంగల్లులో గణేశోత్సవసందర్భమున అధికారులువిధించిన నిషేధాజ్ఞను సెప్టెంబరు ౧౪వతేది ఆదివారమునాడు శాంతిపరిస్థితులేర్పడుటచే తొలగించినారట.

బలహీనమైన బిడ్డలకు

డోంగ్రే

బాలామృతము

పుష్టియున్ను, బలమున్ను, ఆరోగ్యము నిచ్చును

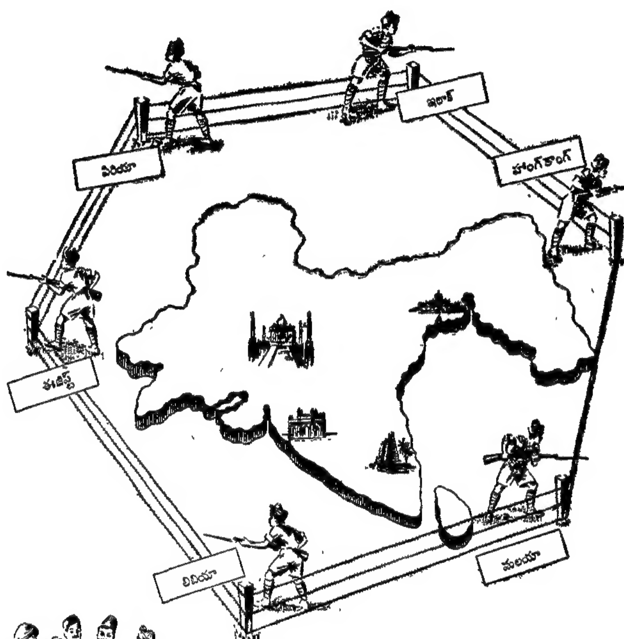
"ఈశ్వర్సుకుమద"

స్త్రీలకు కలుగు ఋతుశూలల, బహిష్టికాకుండుట, అకాలబహిష్టి, మైల జాస్తిగాను తక్కువగాను పోవుట, సంతానహీనత, ఎర్రకుసుమ, తెల్లకుసుమ, గర్భము పోవుచుండుట, గర్భాశయము తనస్థానమునుండి తప్పినపుడు కలుగుబాధలు, గర్భస్రావముచే కలుగుదోషములు నడుమునొప్పి, కాళ్లులాగుట, హిస్టీరియాను కుదుర్చును. నూతికానొప్పినిపోగొట్టును. గర్భాశయవ్యాధుల నన్నిటిని తగ్గించి ఆరోగ్యమునిచ్చును- 4 ఔన్సుల సీసా 1కి రూ, 1-14-0

ఈశ్వర ఫార్మసీ పి- బి- 127 మద్రాసు

ఏజన్సీ:--3168, కింగ్సువే, శికిందాబాదు.

ఇండియాయొక్క రక్షణ స్థానములు

మనము పెట్టుబడిపెట్టు ప్రతి అణా, ఇండియా సైన్యమును, నౌకాదళమును, వైమానికదళమును బలపరిచి, ఇండియాను, శత్రుదాడిని ఎదుర్కొనుటకు శక్తివంతముగా చేయును.

మాతృదేశమును యుద్ధమునుండి కాపాడుటకు, ఇండియాయొక్క రక్షణస్థానములు దాని తీరములకు చాల దూరమునందు జాగ్రత్తగనున్నవి. రాయల్ ఇండియన్ నౌకాదళము ఇండియా తీరమును, దానికి బాహ్య ప్రపంచముతో సంబంధము కలుపు సముద్రమార్గములను రక్షించును. అభివృద్ధి చేయబడిన ఇండియా సైన్యము తన క్రొత్తయంత్రశక్తి నుపయోగించి, ఫాసిస్టుల గుంపులను ఇండియాకు దూరముగా తరుము గలదు ఇండియాలోని వైమానికదళము—ఆకాశమునందుండి పరీక్షించునది—ఇండియాపైకి దురాక్రమణ జరుపు శత్రువును హతమార్చును. ఈ రక్షణ కార్యమున కుపయోగింపబడు అధికమైన సాధన సామగ్రిఇండియాలో తయారు చేయబడినది ఇది ఇండియాలోని వస్తు సామగ్రికి, కార్మికులకు, ధనమునకు పని కల్పించినది, ముందు కల్పించును. ఇండియా రక్షణ నిర్వహణమున తమ వంతు నెరవేర్చుటకు మీ దేశము వారికి సహాయము చేయుచున్నారా?

ప్రతి పది రూపాయల డిఫెన్సు సేవింగ్సు సర్టిఫికెట్టు 3/9/- లాభము సంపాదించును పూర్తి వివరములు పోస్టాఫీసులలో తెలుసుకొనుడు

Gl. Te. 53.

డిఫెన్సు సేవింగ్సు సర్టిఫికెట్లను కొనుడు

బహుమతి రు. 10000/-

జల్లందర్ సిటీలో బంగారము తులం 1 కి రూ. 2/-

ఈక్రింద నదహరింపబడినవుత్తరము అబద్ధమని రుజువుచేయువారికి పైబహుమానము ఇవ్వబడును!

పేరి కామేశ్వరరావుగారు పెద్రూరునుండి 2-7-41 తేదిన వ్రాసిన ఉత్తరము: "నేను జి. టి. డోగ్రాఅండుకో, జల్లందర్ సిటీవారివద్దనుండి ఒకతులం బంగారము ఏప్రిల్ నెలలో కొని రెండు ఉంగరములు చేయించితిని- మీ "మోహిని" బంగారము మంచిబంగారముమాదిరిగనే గీటురాచి మీద గీతలుపడినవి- కాంతి ఏమాత్రమును తగ్గలేదు. దయయుంచి మరి 3 తులముల బంగారము పంపవలసినది." ప్రసిద్ధిపొందునటుల చేయుటకు తులం 1కి 2 రూపాయిలు పోస్టేజి ప్రత్యేకము. 3తులములు రు 5/- 6 తులములు రు 9/- 10 తులములు 15 రూ. మూడుతులములబంగారముగాని అంతకన్న ఎక్కువగాని కొనువారలకు పోస్టేజిఉచితము- ఉచిత బహుమతులు 3 తులములుకొనువారికి ఒకజతగాజులు ఉచితముగ ఇవ్వబడును, 6 తులములు కొనువారలకు చెవులపోగులజత ఇవ్వబడును. 10 తులములు కొనువారలకు కంఠభూషణము ఇవ్వబడును.

తయారుగానున్న ఆభరణములు..నూతనరకములముసుగులు జత 1కి రు2/- 8 జతలపెట్టు రు7/- అందమగుచెవులజతలు రు 2-8-0 బొంబాయి నాగరికతమాదిరిది రు 2/- చేతిగడియారపుపట్టా రూ2/- మెడలోని గొలుసు రు 5/- (ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు ఇంగ్లీషు తెలుగులో మాత్రమే జరుపవలెను)

జి. టి. డోగ్రా అండుకో (646) జలంధర్ సిటీ

గోలకొండపత్రిక

వృషనామ సంII భాద్రపద బII౧౨
గురువారము

వృత్తి విద్య

మెకంజీ విధానం అనే పేరుతో మనరాష్ట్రములో ఒక విద్య ప్రారంభమైనది. గ్రామవాసన పట్టణవాసన (rural bias, urban bias) అనేపద్ధతిపైన విద్యనురెండుశాఖలుగా చీల్చివేసినారు. గ్రామాలవారికి వ్యవసాయ ప్రధానమగు విద్యచెప్పింతురట. పట్టణశాఖవారికి పరిశ్రమప్రధానమైన విద్య నచెప్పింతురట. ఆపరిశ్రమలేవో యింకానిర్ణయముకాలేదు. వ్యవసాయసంబంధమగు వాసనగలవిద్య అనగా యెట్టిదో అదియు స్పష్టముకాలేదు.

ఇదియిట్లుండగాఇంగ్లాండు దేశమునుండి అబట్ అనే నిపుణుని పిలిపించివారిచే కొన్నివారాలు రాష్ట్రములో త్రిప్పి వారి అభిప్రాయములను పొందినారు. "వృత్తివిద్య" అనేపేరుతో వారొకచిన్న గ్రంథంవ్రాసియిచ్చి పోయినారు. దానిననుసరించియే రాష్ట్రములో వృత్తివిద్యలను నేర్పించుటకై హైద్రాబాదు ప్రభుత్వమువారు ప్రారంభించుచున్నారని తెలియవచ్చినది. ఇప్పుడు మూలవ్యయము ౩౪ లక్షలు వ్యయముచేయుదురట. మరియు ఏటేట ౫ లక్షలు వ్యయము చేయుదురట. ఈ వృత్తివిద్య పేరుతో వ్యవసాయ పరిశ్రమల విద్యచెప్పింతురు. అయితే యిది రాష్ట్రమంతటను చెప్పింపజాలరు. ఎందుకంటే వ్యవసాయవిద్యను కాని పరిశ్రమలను కానిబోధించేగురువులు లేరు. ఇప్పుడు ముఖ్యమగు పట్టణాలలో వ్యవసాయపరిశ్రమల పాఠశాల లేర్పాటుచేసి అచ్చట పంతుళ్ళను సిద్ధముచేయుదురు.

వ్యవసాయవిద్యకై రెండు ఉన్నతపాఠశాలలు, ఒకటి వరంగలులో ఇంకొకటి ఔరంగాబాదులో స్థాపింతురు. ఈ పాఠశాలలు కళాశాలలు కానందున ఇందలి విద్యపరిమితమైనదిగా నుండును. ఇచ్చట ఏభాషలోపాఠాలునేర్పుదురో ఏయేభాషలలో నేర్పుదురో ఆ వివరాలింకను స్వరూపము పొందినట్లు కానరాదు. ఒకటి తెలంగానాలోను ఇంకొకటి మరాట్వాడాలోను ఏర్పాటగుచుండుటచేత తెనుగు మరాటీ భాషలలోకూడా చెప్పింతురోయేమో తెలియదు. వ్యవసాయవిద్యను చెప్పించుటలో వ్యవసాయకముగజీవించువారికే ఎక్కువ అవకాశాలియ్యవలెను. వ్యవసాయానికేమియు సంబంధములేనివారు చదివితే వారు ఉద్యోగానికే చదువుచున్నారనవలెను. ప్రభుత్వమువారు వ్యవసాయకులకే ప్రాముఖ్యతయిచ్చుచున్నారనుటకు "చిన్న లేక పెద్ద సెద్యం సంస్థలను బాగాచూచుకొనునట్లు విద్యార్థులను సిద్ధం చేయుదురు" అని ప్రభుత్వమువారి ఉద్దేశము స్పష్టముచేయబడినది.

కేవలం వ్యవసాయంచేత వ్యవసాయకులకు లాభంలేదు. అందుచేత వ్యవసాయానుబంధమగు కోళ్ళ పెంపకము, పాడివృద్ధి, కూడానేర్పింతురు. ఇంతమాత్రముచాలదు. ఇందుకును చాలావృత్తులను నేర్పించవలసి యుండును. ప్రభుత్వమువారీ విషయములో ప్రవీణులసలహా పొంది నిర్ణయింతురుగాక.

పరిశ్రమ బళ్ళలో బాలురకొక విధానమున్నూ బాలికలకొకవిధానమున్నూ నిర్ణయించినారు. బాలురకు నేర్పించువాటిలో వడ్లపని, కమ్మరిపని, బెత్తముపని, నేత, బొమ్మలపని నేర్పింతురట. ఇవిసరియైనవికావు. మిల్లుల యుగములో చేనేతను ఎవరడుగుచున్నారు. కాంగ్రెసువారెన్ని ప్రయత్నాలు చేసినను నేతపై జీవించువారిలో మువ్వాతిక మంది కూలీలుచేసుకొని,లేక యితర వృత్తులనేర్చుకొనిజీవించుచున్నారు. వడ్లపని కమ్మరిపని చాలినంతఉండనేఉన్నది. ఆవృత్తులలో జీవించువారికే మేలైన పరికరాలతో మేలైనపనులు చేయుటకు ప్రధానముగా నేర్పించవలెను. బెత్తముపని మంచిదేకాని మన రాష్ట్రములో బెత్తము సర్వసాధారణముగా లభించునట్టిదికాదు. అందుచేత అదియెక్కువగా ఉపయోగకారి కాదేమోచెప్పజాలము. ఆపరిశ్రమలుకాక ఇంకను ఎక్కువపరిశ్రమలకు స్థానమిచ్చిన బాగుండునేమో?

బాలికలకు ప్రత్యేకశిక్షణమిచ్చుటకు బాలికల పరిశ్రమలపాఠశాలస్థాపించినారని తెలిపినారు? అదిబాగానే ఉన్నదికాని ఆపాఠశాల హైద్రాబాదులోనేకలదు- జిల్లాలలోని వారికి దానివలనలాభముపొందుటకు అవకాశము కల్పింపవలెను. బాలికలలో తెనుగు మరాటీ కన్నడ బాలికలను లాభముపొందుటకు ముల్కీభాషలలో బోధనుపర్పాటు చేసినారో లేదో తెలియదు.

తుదిలో "సైకలాజికలు పారశాల" అనునది స్థాపింపనున్నారనియు, దానిని నిరుద్యోగ సంస్థవారు నడుపుదురనియు యువకులుతమకు ఉపకరించే ఉద్యోగాలకే సిద్ధమగునట్లు దానిద్వారా మార్గదర్శకత్వము లిగింతురనియు తెలిపినారు. ఆదెట్టిపాఠశాలయో, యేమోమనకు తెలియదు. ఉద్యోగాలకు మంచిజీతము, కావలసినన్ని సెలవులు, పెన్షనులు అధికారము మున్నగు ఇతరాకర్షణలు ఎంతవరకుండునో అంతవరకు ఏసైకలాజికల్ పాఠశాలకూడా ఏమిన్ని ఉపకరింపజాలదు. కాంగ్రెసువారన్నట్లుగా ఉత్తమోత్తమ మానభృతి (జీతము) ౫౦౦ రూII కన్న మించకుండా ఏర్పాటుచేసిన దేశానికి అదొక్కటే సరియైనసైకలాజికల్ పాఠశాలగా అదంతకదే ఏర్పడగలదు.

హైద్రాబాదు ప్రభుత్వమువారు చేసేప్రయత్నాల కనుబంధముగా మేమునూచనలు చేయుచున్నాము కాని వారిచర్యలు విమర్శించవలెనను పట్టుదలతోచేయుటలేదు. పైగా ఈ విధమగు విద్యక్రొత్తగా ప్రారంభమగు చున్నందున దేశహితమునుకోరు వారందరును తమతమ అభిప్రాయాలను స్పష్టముగా తెలిపి సాధక బాధకములను ప్రభుత్వము వారికి నివేదించవలెనని కోరుచున్నాము.

స్థానిక వార్తలు

నల్లాలలో నీటితగ్గింపు

గండిపేటచెరువులోనీరు చాల తక్కువగానున్నది-అక్కడనుండినల్లాలకు నీరుపంపుటకై స్టోరుచేసియుంచెడి స్టోరేజిలోకూడ నీరుతక్కువగానున్నది-అందుచే ౧౯౪౧ంభ-ఆబాన్ ౧౫ వతేదీనివారమునుండి, పండుగలరోజులలోకూడ ఏ మాత్రము మినహాయింపులేకుండ ప్రతిరోజుదయము ౫౼౪ గంటలనుండి ౯౼౪గంటలవరకును సాయంత్రము ౪ గంటలనుండి ౭ గంటలవరకును మాత్రమే నల్లాలలోనీరు వదలబడునని ప్రభుత్వ ప్రకటనశాఖవారు తెలుపుచున్నారు-

నీటిపరిస్థితిచాలాకష్టముగా ఉన్నందువల్ల నీళ్లు వాడుకు నేవారలు చాలపొదుపుగా వాడుకొన్నచో అధికారులపని ఎంతోసుకరముగాఉండునని కోరనైనది.

రవీంద్రుని గూర్చి ఉపన్యాసము

హైదరాబాదు (దక్కన్) నగరమందు సుల్తానుబజారులో కృష్ణదేవరాయ ఆంధ్రభాషానిలయములో ౧౧ సెప్టెంబరుతాదు శుII సాII రవీంద్రుని గురించి ఆ నాస్తికయావిద్యాపీఠపు ప్రాధ్యాపకులగు శ్రీ కిరణ్ చంద్రదత్తుగారు ఉపన్యసించిరి-టాగూరుగారి కవిత్వమును గురించి విపులంగాచెప్పిరి- పల్లారు సూర్యనారాయణరావు, బి ఏ.,బి ఎల్.,గారు అధ్యక్షత వహించిరి.

పట్టణములో దుండగము

(ఒకవిలేఖరి)

ఈనెల ౧౪ తేదీరాత్రి ౯ గంటలకు రామకోటి .... అనువారు గౌలిగుడంలో ఒకస్నేహితునిఇంటికి పోవుచుండగా మధ్యలో ఒక వ్యక్తితో కల్సికొనుట జరిగినది- ఆతడు వారిని ఒక అగ్గిపుల్లకై అడిగినాడట- వారు ఇచ్చినంతనే ఒకరూపాయ ఇవ్వమన్నాడట-వారు నిరాకరించినంతనే కోటుజేబులో చేయివేసి గుంజినాడట-వెలుపలికి లాగుటచే క్రిందబడ్డ సులోచనములు పోగా వారిని కాలితో తన్ని ... మాటలాడిన, లాఠీతో కొట్టుచుండగా కానిస్టేబులు వచ్చి వారిని రక్షించెను. ... బలాత్కారముగా తప్పించుకొని పోయినాడట- చీకటిగానుండుటచే అతనిని పట్టుకొనుటకు వీలుచిక్కనదికాదు.

అత్యవసరమైన టప్పా అందజేయు ఏర్పాటు

సికింద్రాబాదు, ఖైరతాబాదు, చాదర్ఘాట్, హైదరాబాదు సదర్ టప్పాఖానాలనుండి అత్యవసరంగా పంపవలసినజాబులకు ప్రతి జాబుమీద సాధారణఛార్జీగాక మరిరెండణాల టిక్కెట్లు అంటించి, టప్పాలావారినుండి అత్యవసరమైనది ఆగమనాటలుగల బిళ్లలను సంపాదించి అంటించి వేసినచో పంపించేఏర్పాటుకరీఫ్ధర్మము కాక్కాలికముగాచేసినారు. ఇట్టిజాబులు ప్రొద్దున౭గం. లనుండి సాయంకాలము ౭గం.లవరకు పంచిపెట్టేఏర్పాటు చేయబడినది.

ఆర్యప్రతినిధి సభ

హైదరాబాదుసంస్థానపు ఆర్యప్రతినిధి సభవారు సెప్టెంబరు౭వ తేది ఆదివారమునాడు సమావేశమై హాజరుగా, జాగీరులలో తమప్రచారము సాగించుకొనుటకును, దసరాఉత్సవములు జరుపుకొనుటకునుగల ఆటంకములను గురించి ఆలోచించినట్లు తెలియుచున్నది.

—(దక్కన్ క్రానికల్)

ప్రధాన మంత్రిగారి గౌరవార్థము

ఆబాన్ ౧౪వ తేదిరాత్రి బాలార్జంగుగారు ప్రధానమంత్రిగారి గౌరవార్థమొక విందుచేసిరి. దానికి రజాఅలీగారును, సర్ మహమ్మదయాఖూబుగారును కూడ పోయియుండిరి.

క్రొత్త పత్రిక స్థాపన కనుమతి నిరాకరణ

పండిత వినాయకరావు బారట్లాగారు "ఖుర్షీదుదక్కన్" అనుపేర ఒకపత్రిక తీయుటకై అనుమతిఅడుగగా ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించిరని చెప్పుచున్నట్లు "దక్కన్ క్రానికల్"లో వార్త వచ్చినది.

మార్వాడి మహాసభ

హైదరాబాదుసంస్థానపు మార్వాడిమహాసభ ఔరంగాబాదులో నవంబరు ౧-౨-౩,౧౯౪౧. ౧౯౪౧ తేదులలో జరుగనున్నది.

౨౧ఏండ్లు మార్వాడిసంస్థ అన్నిటితో సంబంధముగలిగి పనిచేసిన రామకిషన్ ధూత్ గారు తనతోడి కార్యకర్తలతోకలిసిన కొన్ని అభిప్రాయభేదములవల్ల వాటిఅన్నిటితోను సంబంధములను వదలుకొన్నామని ప్రకటించినారు.

రజాఅలీగారు

నేడు ౧౫ సెప్టెంబరునాడు హైదరాబాదు (దక్కన్) నగరమును వీడి ఔరంగాబాదుకు ప్రయాణమైరి-అక్కడినుండి వారు ఢిల్లీకిపోగలరు

ప్రధానిగారికి పురపాలకసంఘ గౌరవము

హైదరాబాదు పురపాలక సంఘమువారు సెప్టెంబరు౯వ తేదిన ఉపాధ్యక్షుడగు శ్రీధరనాయుడుగారిఅధ్యక్షతలో సమావేశమై క్రొత్త ప్రధానమంత్రిగారికి సన్మానముచేయుటకై వినతిపత్రము తయారుచేయుటకై ఆరుగురుసభ్యులుగల ఒక ఉపసంఘము నేర్పాటుచేసిరి.

మోటారు టాక్సీలవారి కష్టాలు

చాలినంతపెట్రోలుదొరకుటలేదని మోటారు బస్ అండ్ టాక్సీయజమానులవారు అధికారులతో మొరపెట్టుకొనుటకై ఒక రాయబారివర్గమును పంపించగలరని "దక్కన్ క్రానికల్"కు తెలియుచున్నది.

గాంధి జయంతి

హైదరాబాదు ఖాదీప్రచారక సంఘంవారు గాంధిజయంతిని ఆబాన్ ౧౯ నుండి ౨౫వరకు జరుపనున్నారు- ౧౯ఆబాన్ నాడు ఉదయం వారి కార్యాలయమునుండి ప్రభాత్ ఫేరి వెడలును. ౧౯సెప్టెంబరునుండి ౨౫సెప్టెంబరువరకు అఖండ చరఖాసప్తాహమును జరిపెదరు. సెప్టెంబరు ౨౫వ తేదిన పెద్దసభజరుగును. ఆజయంతిలో వడికేనూలును గాంధిమహాత్మునికి పంపెదరు.

హైదరాబాదు సాంఘికసేవాసంఘమువారునూడ సెప్టెంబరు౨౮వ తేదినుండి అక్టోబరు౭వ తేదివరకు గాంధిజయంతి జరిపెదరట. బహిరంగసభ, వ్యాసరచన పోటీలు, సాంఘికకుటీర్ల మెంటు, సందులపరిశుద్ధి మున్నగుకార్యక్రమము ఏర్పాటు చేసికొన్నారు. హరిజననిధికై ధనము వసూలు చేసెదరు

నైజాంస్టేట్ రైల్వేబోర్డు

ఈబోర్డు ఇంతకాలము లండనులో ఉంటుండెను-ఇప్పుడుఇది సికింద్రాబాదుకు మార్చబడును. దానికి మేనేజింగుడైరెక్టరుగా ఇప్పుడుజనరల్ మేనేజరుగాఉన్న స్లేటర్ దొరగారు నియుక్తులైనారు.

క్రొత్తపరిశ్రమల కంపెనీకి ప్రభువుగారి ఆమోదము

ని. ప్ర. శ. నిజాం ప్రభుత్వప్రకటనశాఖవారు గావించినయొక ప్రకటనచే ఈక్రిందిసమాచారము తెలియుచున్నది.

ఇప్పటియుద్ధమునకు అవసరములైన ఏవిధరకు లను హైదరాబాదు రాష్ట్రములో ఉత్పాదనచేయవచ్చునో వాటినిచ్చుట ఉత్పాదనచేయించి బ్రిటిషువారియుద్ధపుఅవసరములకై అమ్మేఏర్పాట్లుచేయించుటకై ప్రభుత్వమువారిచే పరిశ్రమశాఖమంత్రిసలహాదారుడుగ నియుక్తుడైనఅధికారి కృషి చేయుచున్నాడు. ఆఅధికారి 'ఈస్టరన్ గ్రూపుకాన్ఫరెన్సు' అనబడుసభకు పోయివచ్చిన తర్వాత హైదరాబాదునందలి కొందరు వర్తకులతోను పరిశ్రమాధిపతులతోను యుద్ధసమయంలో కొంతకొన్ని పరిశ్రమలుస్థాపించినమంచిలాభముండునని వివరించిరి. ఆవిషయమును ఆసమావేశములో చెప్పిరి-ఇట్లుచాలాదూరము సంభాషణలు జరిపినతర్వాత ఎవరునుత్వరలోనే ఆధికారిచెప్పినటువంటి పరిశ్రమలను ప్రారంభించుటకుసిద్ధముగలేరని తెలిసినది- అందుచే సికింద్రాబాదులో ఒక పారిశ్రామికసంస్థసిద్ధపడగా, అతడుతయారుచేసినపరిశ్రమప్రణాళికను ప్రభుత్వమువారు పరిశీలించి, కొన్ని మార్పులు సూచించిరి- ఆమార్పులతోపారిశ్రామికుడు సమ్మతించినతర్వాత ఆప్రణాళిక మ-ఘ-వ- ప్రభువుగారిఆమోదమునకై పంపబడెను. ఇప్పుడాప్రణాళికకు ప్రభువుగారు ఆమోదమొసగినారు.

ఈప్రణాళికప్రకారము "హైదరాబాదు కంపెనీలశాసన"మునుసరించి ఒక పెద్దకంపెనీ స్థాపించబడును. రసాయనపదార్థములు (గంధకామ్లము, దానినిచేసేటప్పుడు వచ్చేపదార్థములు) గాజుసామానులు,స్లేటులు,మరియుప్లాస్టిక్ కేసీనుమున్నగువానిని ఆకంపెనీచే తయారుచేయించబడును.

ఆకంపెనీయొక్క మూలధనము ప్రభుత్వమువారు నిర్ణీతము లైన వాటాలన్నియుపూర్తిగా వసూలైనతర్వాత మిగిలినదగు మూలధనమును ప్రభుత్వమువారు సంవత్సరమునకు ౧౫౦లక్షలవరకు ... ఇచ్చెదరు. ఆకంపెనీ ఉత్పత్తివస్తువులను కాని వేరేవస్తువులను తయారుచేయుటకైనను, ముందుగా ప్రభుత్వమువారి అనుమతిపొందుట విధియైయుండును-ఆపరిశ్రమలలో కొన్ని ఈరాష్ట్రములో ప్రారంభించుట ప్రథమముగనుక, ఆపరిశ్రమలను ప్రభుత్వమువారు పెట్టుబడిపెట్టేదబ్బుకు నష్టములేకుండజేయుటకు అవసరమగుటను, యుద్ధానంతరము ౧౦ఏండ్లవరకు ఇతరపరిశ్రమలను నూతనముగా స్థాపించుటకు అనుమతియునగకుండుటకు ప్రభుత్వమువారు ఒప్పుకొన్నారు.

ఇట్టిదు దీనికి కావలసిన యంత్రసామగ్రిని అమెరికాలో తయారుచేయుటకై ప్రభుత్వార్థికశాఖలోని ఒకఅధికారిని ప్రభుత్వమువారు పంపుచున్నారు-ఇతని ప్రయాణసంబంధములో అయ్యేఖర్చులలో సగము కంపెనీవారే ఇచ్చుకొందురు. ఈఅధికారి పరిశ్రమశాఖ మంత్రిగారి సలహాదారుని ఆజ్ఞానుసారము పనిచేయును. ఇతరప్రభుత్వశాఖలన్నిటియొక్క అత్యవసరములైనపనులను నెరవేర్చుటకు అమెరికాలో నుండగలడు.

కంపెనీవారి వ్యవహారములనుజరుపు సంఘమునందు సగమునుండి ప్రభుత్వప్రతినిధులై యుండగలరు, ఖాన్బహదూర్ అహమ్మద్ అలావుద్దీన్ గారు మేనేజింగుఏజంటుగా నుందురు. వర్తకులు,కొనిదముపరిశ్రమలస్థాపన సందర్భములోవిధం. ఆవసరమగు ఈమేనేజింగుఏజంటుకునుండును!

మైసూరు దసరా ఉత్సవములకు

చౌకరిటుర్ను టిక్కెట్లు

19వ సెప్టెంబరు 41 నుండి 30వ సెప్టెంబరు 41 వరకు రెండుపోవుటలతోసహా 1, 2, 3 తరగతులకు చౌకరిటర్ను ప్రయాణపుటిక్కెట్లు, మైసూరునకు, హైద్రాబాదు ఎం. జి. మరియు సికింద్రాబాదులనుండి (ద్రోణాచలం, హిందుపూరులమీదుగా) ఈక్రిందనుదహరింపబడిన చార్జీలతో అదనపుచార్జీలుగలుపుకొని యివ్వబడును.

మైసూరు రానుపోనుచార్జీలు

	1వ తరగతి.			2వ తరగతి.			3వ తరగతి.		
	రూ.	అ.	పై.	రూ.	అ	పై.	రూ.	అ.	పై.
సికింద్రాబాదు ...	106	14	0	44	3	0	14	11	0
హైదరాబాదుఎం. జి.	104	13	0	43	10	0	14	9	0

15వ అక్టోబరు 1941 తేదిరాత్రి 10 గంటలలోగా ప్రయాణముపూర్తిచేసికొని తిరిగివచ్చుటకు మాత్రమే చెల్లును. ఏపరిస్థితులలోగూడ ఈటికెట్లడబ్బు వాపసుచేయబడదు.

ఇతరవివరములకు,

హెడ్క్వార్టరు స్టేషన్మాస్టరు లేక ఛీఫ్ కమర్షియల్ మేనేజరు.
హెచ్. ఇ. హెచ్. ది నైజామ్సు స్టేట్ రైల్వే,
సికింద్రాబాదు.

మహాకోసలాధ్యక్షుని అరెస్టు

ఇటీవల జెయిలునుండివిడుదలైన మహాకోసల కాంగ్రెసుఅధ్యక్షుడు శ్రీరఘునాథసింగు కిలే మనగారు విలాసపూరుకు వెళ్లియుండగా సెప్టెంబరు ౧౧వతేది అక్కడ అరెస్టుచేయబడిరి.

నాగెపూర్ జిల్లాకాంగ్రెసునియంతకు శిక్ష

ఆగస్టు ౨౪వతేదిన అరెస్టు చేయబడిన నాగపూర్ జిల్లా సత్యాగ్రహకమిటీనియంత శ్రీరామ షలాలుగారికి సెప్టంబరు ౧౨వతేది ౩ నెలలకఠిన శిక్ష, రూ౫౦ జుర్మానా ప్రత్యామ్నాయంగాను ౫ నెలల శిక్ష విధింపబడెను. ఆరోజు అరెస్టు చేబడ్డ ఆఫీసు గుమాస్తాలు వదలిపెట్టబడిరి.

స్త్రీ అధికారిచే మొట్టమొదటి కాంగ్రెసు కమిటీఅధ్యక్షురాలి నియామకం

నాగపూరురాష్ట్ర కాంగ్రెసుకమిటీ అధ్యక్షులుగా శ్రీమతి పార్వతీబాయిని మహాకోశలాధిగారు నియమించినట్లు నమ్మకముగా తెలుస్తున్నది. ఇట్టి ఉన్నతపదవి అలంకరించిన స్త్రీలలో యీమె మొట్టమొదటిది—

వెల్లూరు జెయిలునుంచి ౭గురు సత్యాగ్రహుల విడుదల

వెల్లూరు జెయిలునుంచి సెప్టెంబరు ౧౩వతేది [illegible] సత్యాగ్రహులు శిక్షా [illegible] విడుదలయినారు—

కూనూరు సత్యాగ్రహి అరెస్టు

కొన్ని నెలలక్రిందట కూనూరు సత్యాగ్రహి ముస్లిం లీగ్ యుద్ధప్రతికూల నినాదములు చేసి కాంగ్రెసుతరఫున జిల్లాలో ప్రచారం చేయుచుండినందువల్ల సెప్టంబరు ౧౦ వ తేది సాయంకాలం వారిని అరెస్టు చేసిరి—

ఇద్దరు కాంగ్రెసునాయకుల అరెస్టులు

సంయుక్తరాష్ట్ర కాంగ్రెసుకమిటీఅధ్యక్షుడు యస్. కె. డి. పాలివాల్, ఆగ్రాజిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీకార్యదర్శి అల్బర్ సింగు నిర్భయగారలను ఇండియారక్షణనియమాలక్రింద అరెస్టు చేసిరి,

యుద్ధసన్నాహ ప్రదర్శనములు

కరాచీ, సెప్టెంబరు౧౧

నవాబ్ షా జిల్లా హైస్కూలు విద్యార్థులు గాంధిగారిక్రొత్తశాసనశిఖలో స్కూలుఅధికారులు యేర్పాటుచేసిన ప్రదర్శనములలో విద్యార్థులు పాల్గొనుట కర్తవ్యమేనా అని అడుగగా, యుద్ధసన్నాహములను వృద్ధిచేయుటకుగాను స్కూలు అధికారులు యేర్పాటుచేసే నాటకప్రదర్శనాలలో పాల్గొనుటకు విద్యార్థులకెంతమాత్రం బాధ్యతలేదని వారు సలహాయిచ్చిరి.

దక్కనులో విద్యార్థుల సమ్మె

దక్కను నగరంలోవుండే వివిధవిద్యాసంస్థల విద్యార్థులు జగన్నాథ ఇంటర్మీడియేటు కాలేజి విద్యార్థులపట్ల సానుభూతికొరకు నేటిఉదయం సమ్మెచేసిరి నారాయణగంజిలోవుండే కొన్ని సంస్థల విద్యార్థులుకూడా సమ్మెచేసినట్లు తెలుస్తున్నది. నేటిఉదయంజరిగిన జగన్నాథఇంటర్మీడియేటు కాలేజి పాలకవర్గము వారి అవసరసమావేశంలో ప్రిన్సిపాల్ శైలేంద్రనాథగోష్‌గారు సమ్మెకుసంబంధించిన చర్యలనుగురించి యీవిధంగా తెలిపిరి.— "విన్నకకాలేజిఆవరణలో విద్యార్థులను పోలీసువారుకొట్టినారని నగరమంతట దురుద్దేశ్యముతో వ్యాపింపజేస్తున్న ప్రచారంలో రవ్వంతసత్యమునులేదు. కాలేజిఆవరణంలో అట్టిపని యేదీజరుగలేదు"

బొంబాయి మిల్లులలో సమ్మె

అహమ్మదాబాదు, సెప్టెంబరు౧౩;

ఇక్కడబట్టలమిల్లుల కార్మికులసంఘంవారికి మిల్లుఅధికారులమధ్య యుద్ధభత్యంవిషయంలో సమాధానచర్యలు విఫలమైనట్లు తెలిసినది. కనుక బొంబాయిలోవుండే రెండుమిల్లులలోని ౪౦౦౦మంది కార్మికులు త్వరలో సమ్మెకట్టెదరని తెలుస్తున్నది—

హైదరాబాదు బజారు ధరలు

తేది ౯—౧౨—౫౦ ఫ.

పల్లా ౧కి ౧౨౦ సేర్లతూకము

ధరలన్నీ హాలీకే.

వస్తువు	పల్లా ౧కి ధర రూ	అ	పై	
కిచిడిసాంబర్లు	౨౩ నుండి ౨౮౬			
సంబర్లు	౨౩	౦	౦	
ఢిల్లీభోగాలు	౨౨	౮	౦	
రాంసాగర్లు శేవు	౨౧	౮	౦	
బాసన్మతం	౨౧	౬	౦	కొత్తవి
,,	౨౩	౦	౦	పాతవి
ఆర్కాటి	౨౧	౦	౦	కొత్తవి
,,	౨౨	౦	౦	పాతవి
కోజామణి	౨౦ నుండి ౨౦|వరకు			
బుడుములు	౧౮	౬	౦	
జేవాది	౨౦ ౦	౦		౧౮వరకు
గోధుములు				
షర్బతి	౨౨	౮	౦	
బన్సి	౨౩ ౦	౦		౧౯ వరకు
అమ్మకీ	౨౦	౦	౦	
పోటిసేమా	౧౯	౦	౦	
ఎర్రగోధుమలు	౧౮	౬	౦	
జొన్నలు				
తెల్ల జొన్నలు	౧౨ నుండి ౧౧ వరకు			
పచ్చజొన్నలు	౧౧	1	౦	
మడికట్టు జొన్నలు ౧౦|౬	౧౧	౦	౦	
సెనగలు	౧౪|౬|౦వరకే	౧౮|౦కే		
కందులు దొవ్వరవి	౧౦	౬	౦	
మినుములు	౧౩	1	౦	
అంకెలు	౧౪	౮	౦	
సజ్జలు	౧౧	౪	౦	
పప్పులు				
సెనగ పప్పు	౨౩	౦	౦	
కంది ,,	౯౪	౮	౦	
పిరిసెనగ,, ౨౧/౨	౨౨	౮	౦	
లంక ,,	౧౮	1	౦	
మినప ,,	౨౧	౦	౦	
పెసర ,,	౨౦	౦	౦	
బెల్లము	౧౭ నుండి ౧౪ వరకు			
ఉప్పు	౧౨, ౧౧	౮	౦	
వుల్లిగడ్డ	౧౭ నుండి ౧౨ వరకు			
బగుము కుందిరి	౦ నుండి ౨ వరకు			

చక్కెర మణుము [౪౦ సేర్లు]				
జావా ,, ,,	౧౪	౦	౦	
బొంబాయి ,, ,,	౧౩	౧౪	౦	
మద్రాసు ,, ,,	౧౩	౧౫	౦	
నిజామాబాదు ,, ,,	౧౩	౧౨	౦	
ఎర్రచక్కెర ,, పల్లా	౧౩, నుండి ౧౫ వరకు			
బర్గచక్కెర ,, ౪౦ సే.	౧౭	౧౨	౦	
ఎల్లిగడ్డ మణుము ౧౨ సే.	౪	౧౨	౦	
అల్లం ,, ,,	౪	౧౨	౦	
మణుము ౧౨ సే				
కొబ్బరనూనె ,,	౪	౮	౦	
కుసుమనూనె ,,	౫	౦	౦	
నువ్వులనూనె ,,	౪	౮	౦	
వేరుసెనగనూనె ,,	౪	౦	౦	
కిరోసీన్ (గ్యాస్, ,,డబ్బా ౧కి ౪—౧౨—౦				
నెయ్యి మణుము ౪౦ సేర్లు				
విదరు నెయ్యి ,,	౪౦	౦	౦	
తెలంగాణా ,,	౪౫	౦	౦	
వనస్పతి డబ్బా ౧కి	౧౧	౨	౦	
బంగారు తులం ౧కి	౫౦	౮	౦	
వెండి ౧౦౦ కు	౪౧	౬	౦	
,, కు ౧కి	౦	౧౧	౭	
మసరజా ౧కి హాలి రూ—	౩౩	౮	౦	
మూరకం				
హాలీకి కల్దార్లు	౧౭	౫	౭	
కల్దారుకు హాలీలు	౧౭	౩	౭	
ఆముదాలు బస్తా	౧౧	౪	౦	
వేరుసెనగ ,,	౮	౪	౦	
బుడ్డలు పల్లా ౧కి	౮	౪	౦	
పప్పు ,,	౧౨	౦	౦	

గమనిక:—

ధరలు వీలైనంతవరకు సరియైనవిగా తెలుపుచుందుము— అయినను ఏమైన పొరపాట్లుండిన దానికి పత్రికవారు బాధ్యులుకారు.

అనావృష్టిబాధలు

ఇంకనుదోపిడ్లు

అనావృష్టివల్ల తెలంగాణాలో రైతులు, పశువులుపడుచున్న బాధలనుగురించి మాకింకను వార్తలువచ్చుచున్నవి. నల్లగొండజిల్లా ఆంధ్రజనసంఘమువారికి ఆజిల్లాయందలి తాలూకాలలో అనేక గ్రామములనుండి ఈబాధలవిషయమై నివేదికలు వచ్చినవి. వాటినుండి ఇపుడు నల్లగొండతాలూకాలోని చిత్తలూరుగ్రామముయొక్క పరిస్థితులను గురించిననివేదిక మాకుపంపబడినది. చిత్తలూరువరకే మూసానది వెంబడి మరియుదానికిసమీపములోనుండి మునిపల్లె, గురిజాల,తుడిమిడి, వంగమర్తి, ఇటిక్యాల్ పహాడ్, గౌరవరం,మాధవరం, అకవరం, అడ్లూరు మున్నగు గ్రామాలస్థితి ఇదేవిధముగనున్నట్లు చెప్పబడినది.

చిత్తలూరులో మూసానదినుండి ప్రత్యేకాలువలుతీసి ఆనీటితో పరిసేద్యముచేసెదరు. కాలువలలోనీరు ఆరంగుళములలో ఉండుటకుమారు మూడంగుళములలోనే సాధారణంగా ఉండును. దానికితోడుగా వర్ష సమృద్ధిఉండినపుడు పైరులు ఒకవిధముగాపెరుగుచుండును. కాని ఈసారిసంవత్సరాదిలో రెండంగుళములలోతునీరేయుండెను వర్షములు లేకపోయెను. అందువల్ల అన్నిక్షేత్రాలను నాట్లుపెట్టక కొన్ని సెంబర్లభూములలోనే నాట్లుపెట్టినారు-ఆవిమూడ ఎందుకు సంభవించుచున్నది-రోగములు కూడ కొంతతగిలిపాడైనది-బావులక్రిందిభూములవిషయములో బావులలోని పూడికలుతీయించినను సరిపోవునీరు రానందున కొంతకొంతభూమిమాత్రమే నాట్లుపెట్టబడెను-అనాట్లుఎండిపోయినవి, వేయబడినకర్రలు వరినీటికొరకవలవలెండిపోయెను విపర్యాసమైన గాలివల్ల తాలుపోయి రూపాయలకు రెండణాలనుండినాల్గణాలవట్టుకుమాత్రమే ఫలించినది. అదిమాలివ్యయములకుసరిపోవును ఇదంతయు ఆబీ సేద్యమువిషయము-

ఖరీఫుపైర్లు రేగడిభూములలో వర్షమూసరిగాలేక జొన్నలు పెరిగి ఎండకుగాలికి పూర్తిగానశించినవి. ఇకముందువర్షయతురినను ఫలించవు. మేత కూడదొరకదు. ఎర్రదుబ్బభూములలో రూపాయికి పావలావంతుసపచ్చపచ్చగానున్నవి-పుబ్బకార్తెలో గొప్పవర్షంపడినచేగాని కొద్దిగానైనదక్కుండదు.

కృషి పశువుల మేతకై ౧౫నెలనుండి సూర్యాపేట, మహబూబాబాదు తాలూకాలలోని గ్రామాలలో రూ౧కిరెండువాపులచొప్పున వరిగడ్డికొనుచున్నారు-అదికూడ అయిపోవచ్చినది- నిడిగొడ్లను చాలవరకు జనగాము, మహబూబాబాదు తాలూకాలలోని గ్రామాలకు తోలుకొనిపోయినారు.

రైతులలో అనేకులవద్ద తమతమతిండి, జీతగాండ్రగాసము పెండ్లయినఖర్చులకు ఏమాత్రం గల్లాపెండలయినవి లేకుండా అయిపోయినవి.

ఆసిఫాబాదు జిల్లా పరిస్థితులు

ఆసిఫాబాదుజిల్లాలో రైతులు రెండునెలలు ఆందోళనపడినతర్వాత వర్షములుపడినను, వాటివెంట కీటకములుపడలి ప్రత్తి మొక్కజొన్న మున్నగుపైరులు రూపాయిలోగరఆణాలవరకు నశించినట్లు మావిలేఖరివ్రాసినాడు. కొందరురైతులు వ్యవసాయశాఖ దారోగాగారివద్దకుపోయి ఔషధముడుగగా అట్టిదేదియులేదని చెప్పినారట.

చౌకిదారులు బంచరాయి పనులలో చాలకాఠిన్యము చూపుచున్నారట,

జొన్న మున్నగుధాన్యమును ఇతరగ్రామాలకు పంపకూడదనియు, ఇతర గ్రామాలనుంచి తేరాదనియు ౨-౧౨-౧౩౫౦ ఫ-నాడు చాటింపు చేయించబడినది.

వరంగల్లు

వరంగల్లులో తాలూక్దారుగారు మార్కెటులందు బియ్యమును ఇంతకంటెఎక్కువ అమ్మరాదనిఒక నియమమును ఏర్పాటు చేసినట్లు "దక్కన్ క్రానికల్" పత్రికలో తెల్పబడినది.

కొప్పల్ జాగీరు

ఇక్కడ వర్షముకొఱకై ౧౦౦౦మంది రైతులకు అన్నదానముచేసి దేవళములలోను, మసీదులలోను ప్రార్థనలు జరిపించినట్లును "దక్కన్ క్రానికల్"లో వార్తగలదు. పైరులెండిపోయినవి-మేత. ధాన్యము చాలకుండా ఉన్నదట-కొందరు పనులకొరకై బ్రిటిషిండియాకువెళ్లిపోవజూచుచున్నారట- రాయచూరులో సెప్టెంబరు ౨వతేదికిముందు నాలుగురోజులనుండి కొద్దికొద్దిగ వర్షములుపడినవట.

కమవుదోపిడి

రామాపురము, ౪-౧ ౧-౧౩౫౦ ఫ-

(ఒకవిలేఖరి)

ఈగ్రామము తా॥ వరంగల్ లో చేరినది. ఇచ్చటసకాలమున వర్షములుకురియనందున పునాసపైరులు చాలనష్టమైనవి. బావులక్రింద స్వల్పముగావరిపైరులు సేద్యముచేసినారు. కూలిచేసికొని జీవించువారికి కూలిపనులు సరిగాలభించుటలేదు- అందుచే బీదప్రజలు మరియు కార్మికులు ఆకలి మంటలచే అలమటించిపోవుచున్నారు. కాలము సమృద్ధిగాఅయినచో చేతినిండపనులుండి కూలివారికిపొట్టనిండెడిది రైతులు ధాన్యమును మెచ్చుగానో, అప్పుగానో ఇచ్చెడివారు. కాలపరిస్థితులచే రైతులు ఇతరులకు ఇచ్చునట్టిస్థితిలో లేరు-

ఆయిన ప్రతిరైతు తమయొద్దనున్న జీతగాండ్లకు, మరియు తెగచేయుమాదిగవాండ్లకు మూడునాలుగు మాసములజీతము ముందుగాఇచ్చినారు మరియు కొంతధాన్యమును అప్పుగాసహితమిచ్చినట్లు తెలియుచున్నది. కూలివాండ్లకుతప్ప యాజీతముచేయువారికి మరియు తెగచేయువారికి ఆహారవిషయమై ఇబ్బందులేమియులేకుండెను. ఆయినప్పటికి చ॥ ౪ ఆబాన్ ౫౦ ఫ. మంగళవారం రాత్రి ౧౨. ౯ సమయమున తెగచేయువారిజనులందరును మరికొందరి రైతులజీతగాండ్లుకలసి దాదాపు ౫౦ మంది రైతులపండినపైరుల లూటీ చేయప్రారంభించిరి- ఈసంగతి తెలిసి గ్రామమునుండిరైతులువెళ్ళి వాండ్లనుపట్టుకొనప్రయత్నము చేసి ఒక ౯ మందినిమట్టుకు పట్టుకొనగలిగిరి- తక్కినవాండ్లుమూటలతో సహా పారిపోయిరి- పట్టుబడినవాండ్లు పారిపోయినవాండ్లలో ౩౪ పేర్లనుచెప్పినారు- తెల్లవారినతర్వాత మరి ౧౩మందిదొరికినారు- యావిషయమును ఇచ్చటికి మూడుమైళ్లదూరముననున్న అమీనుకచ్చేరికి తెలియచేయడమైనది- అమీనుసాహెబుగారువచ్చి పంచునామచేసి మూటలను మనుష్యులను అమీనుకచ్చేరికితీసికొనిపోయినారు- అచ్చట జమానతుపైన అందరినివిడుదలచేసినారు- ముందు ఏవిధముగు చర్యనుతీసికొందురో తెలియుటలేదు. యాదోపిడియందు పనిలేనికూలివారు యేమాత్రముపాల్గొనలేదు- యాపనిచేసినవారు పలుచోట్ల దోపిడ్లు జరుగుచున్నవి మనము చేసిన యేమిచేయుదురనిన ధీమాతోనటుచేసినట్లు తెలియుచున్నది- ముందు ఎంకెట్టిసంఘటనలుకలుగనున్నవో దైవానుగ్రహమెట్లున్నదో తెలియదు-

పనులులేని కార్మికులవిషయమై దయామయులగు ప్రభుత్వమువారు పనులుకల్పించిన యాకష్టములుదూరమగును. ఇచ్చటమంచినీళ్లబావి ఒకటికూడసర్కారువారిచే యేర్పాటుచేసిలేదు-ఇచ్చటలోకల్ ఫండు ఆదాయము రు- ౭౦౦ కలదు. మాల్గుజారి రు- ౧౨౦౦ కలదు. ఇచ్చటి జనసంఖ్య ౧౯౨౫ కలదు. కాబట్టి ఒకబావిత్రవ్వించిన ప్రజలందరికి చాలమేలుగాయుండును. కార్మికులకు పనులువారికిసంతృప్తిగా యుండును. యాప్రార్థనమును ప్రభుత్వమువారు గమనింతురని విశ్వసించుచున్నాము.

దారిదోపిడి

అయ్యగారిపేటనుండి ౨౩ మొహరునాడు ఒకరువెళ్లుచుండగా మధిరతాలూకాలోని పత్తుపల్లి గ్రామంవద్ద మధ్యాహ్నము దాటినతర్వాత ౨౬ మందివచ్చి ఆబాటసారినితలపైనను. శరీరముపైన మకొట్టి. ఆతనివద్దకొంతడబ్బును, పైకండువాను లాగుకొని, చొక్కానంతయుచీలికలుచేసి పంపించినట్లుగా పోలీసుముంతజింగారికిని, ఖమ్మం సర్కిల్ పోలీసుఅధికారికిని, వరంగల్లుజిల్లాపోలీసుఅధికారికిని మొఱలుపంపుకొన్నట్లు ఒకవిలేఖరివ్రాసి ఇంతవరకు పోలీసువారు ఏమిచేసినట్లును తనకుతెలియుటలేదని తెలిపినాడు.

రఘునాథపల్లి అవసరములు

రఘునాథపల్లి జనగామతాలూకాలో రైల్వేస్టేషనుఉండే గ్రామము- ఇక్కడిబాటలుబురదతోను, చెత్తతోనునిండియున్నవి. వర్షాకాలంలో బాటపైబండ్లుదిగబడుచున్నవి- ఇక్కడసుమారు ౨౦కుటుంబముల సాహుకారులున్నారు, వారలవద్ద రైతులతో క్రయవిక్రయములప్పుడుమామూలుచేసినట్టి ధర్మఖర్చుపైకమునదిగలదు, దానినిఆసాహుకారులు రైతులబండ్లువచ్చేటందుకు వీలుగనుండుటకై బాటనుబాగుచేయించుటకు వ్యయపరచిన బాగుండునని ఒకవిలేఖరిసూచించినాడు.

ఈగ్రామములో దేవాలయనిర్మాణ నిమిత్తము ౧౩౪౯మహా౧౩౫౦ఫసాడు ఇటిల్లాహామాలు జారీచేసియున్నను ఇంకనుఅను జవాబుకలేదని ఆవిలేఖరియే పైతెల్పిన తన౧౨-౯-౧౧౪౧నాటి లేఖలో తెల్పినాడు.

మరియు కరవుకాలమని అక్కడివర్తకులు హరిజనులకు రెండుపుట్లు ధాన్యము నిచ్చియున్నారట.

శాంతిపథము

ఒక్కొక్క వ్యక్తికి ఒక్కొక్క రకము "అహారవ్యవహారము"లు ఉండును. సంపూర్ణస్వేచ్ఛ-సగముస్వేచ్ఛ-అసలే స్వేచ్ఛలేకుండుట-ఇవి దుల్లో ఒకరిపరిస్థితులొకరికిఅగమ్యములు. వీరిలో పైతరగతులవారు క్రిందివారినిజూడరు-గాని క్రిందనున్నవారు పైవారినే చూచుచుందురు-చూచి, పైవారివలె కాలేకపోగా కాలము-కర్మము త్రోసికొనివచ్చి, "నూకలకేడ్చిరేడ్చి గంజికేడ్చి"నట్లుగా ఈ సంవత్సరమువంటి కాలమున అగంజియుదొరకక ఆత్మహత్యలు- దోపిడులు, జరుగుచున్నట్లు పత్రికలవలన విదితమగుచున్నది. [illegible]

కొక్క-అమీదజీవించు దరిద్రనారాయణులు కడుపుకక్కుర్తి చేయు దుర్ణయములని వారిని నివారు సుఖముగా ఈకరువను నరకమునుండి తరించుటకు ధనికవర్గమును ప్రభుత్వమువారును బాధ్యతవహింపవలయును. ధనికులీసమయమున సప్తసంతానము (తటాకము-ధననిక్షేపము బ్రహ్మప్రాప్యము దేవాలయము, వనప్రతిష్ఠ, కృతిస్వీకారము పుత్రజన్మ) త్యవమ్ముల గాంచినచో మరియే ఇతరసమయమున అందు పొందినఫలములకంటె ద్విగుణీకృతముగ పొందగలదనుటకు సందియములేదు-ఇకధనికవర్గములో మాధ్యమికతరగతివారు, వారివారిదో దారిద్ర్యమునుబట్టి [illegible]

[illegible]

[illegible]

దయం జరుగునని నమ్ముచున్నాను. [illegible] వినయపూర్వకముగా ప్రార్థించుచున్నాను.

ఇట్లు,

వెల్లగొండ చంద్రమౌళిశాస్త్రి

చర్మబాధల కన్నిటికి

లెమ్యూశాక్ తైలము

ఎంతుకవగా, చిడుము ఏపుగకజ్జి, తెల్ల-దురద, చుండు, గడ్డలు మొదలైన చర్మవ్యాధుల న్నిటికి లెమ్యూశాక్ అమోఘముపై పని చేస్తుందని అందరు సిఫారసుచేస్తారు యింతేగాక, కాలిన పుండ్లు కోతలు కురుపులకు వెంటనే ఉపశమనమిస్తుంది. [illegible] ఉండి.

స్టాకిస్టు: సయ్యద్ అబ్దుల్ రజాక్ అండుకో, తెల్లిగలండుకో, ఉదగైవని,

[illegible]

సెంట్రల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ యిండియా లిమిటెడ్.

1946 సంవత్సరపు 3 o/o డిఫెన్సు బాండ్లు కొనువారికై

సెంట్రల్ బ్యాంకువారి ప్రత్యేకస్కీము.

(1) సెంట్రల్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్ వారు 1946 సంవత్సరపు 3o/o డిఫెన్సు బాండ్లు ప్రకటింపబడినరేటుప్రకారము యిత్తురు.

(2) బాండ్లకొరకు దరఖాస్తుచేయువారు తాముబాండ్లుకోరిన మొత్తములో ప్రతిశతి 5 వంతు ముందుగా చెల్లింపవలయును. రు. 100 లకు అంతకుపైనగాని దరఖాస్తులు తీసికొనబడును.

(3) తరువాత బాండ్ల మొత్తము యీక్రిందివిధముగా చెల్లింపవలయును. మొదటి మూడు నెలలవరకు ప్రతిశతి 5 గాని అంతకెక్కువగాని చెల్లింపవలయును, మిగత మొత్తము దరఖాస్తుచేసిన తేదినుండి రెండుసంవత్సరములలోగా కొన్ని వాయిదాలయందు సారముచెల్లింపవలయును.

(4) బాండు విలువపూర్తిచేయుటకై చెల్లింపడిన కిస్తుమొత్తముపై బ్యాంకువారు నూటికి 2 1/2 వంతున వడ్డియిచ్చెదరు.

(5) పూర్తి మొత్తముచెల్లించిన తరువాత బాండ్లుయివ్వబడును.

(6) బాండుమొత్తముపూర్తిగా చెల్లించినతరువాత ప్రతిశతి 2 1/2 వడ్డిఆగిపోయి, బాండు దియివ్వబడినతేనుండి సరియైనవడ్డి చెల్లింపబడును.

(7) బాండుయొక్క పూర్తి మొత్తమును చెల్లించకముందే అమ్మదలచినయెడల బ్యాంకువారు దానిని మార్కెటురేటుప్రకారము ఏవిధయుకమిషను లేకుండ కొనియిచ్చి దానిపైయింకా చెల్లించవలసినపైకమును పట్టుకొని మిగత పైకమునిత్తురు.

హైదరాబాదు-దక్కన్ — 23—8—40

మేనేజరు.

కె. జె. వికాజీ

డాక్టరు

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి

బెజవాడ (లేక) రాజమండ్రి

వారి యీ క్రిందిమందులు యీక్రింది వ్యాధులకు అమోఘముగ పనిచేయును.

ఆరోగ్యసుధ

సమస్తమెగసవాయివ్యాధులకు 60 మా॥ 4-0-0

స్త్రీసుధ

స్త్రీలసమస్తగర్భాశయవ్యాధులకు 60మా॥ 4-0-0

ఆనందసుధ

బలహీనత సమస్తవ్యాధులకు 8 ఔ॥ 2-8-0

ప్రదరామృతము

స్త్రీల శ్వేతరక్త ప్రదరములకు 60 మా॥ 4-0-0

ప్రమేహసుధ

సమస్త శుక్రనష్టములకు 60 మా॥ 4-0-0

రక్తసుధ

చర్మవ్యాధులకు రక్తనాశములకు 60మా॥ 4-0-0

దివ్యసుధ

గర్భిణీస్త్రీల సమస్తవ్యాధులకు 60మా॥ 4-0-0

సిద్ధసుధ

ముష్టిమైథునమువలన బలహీనతకు 60మా 10,00

సర్వామృతము

పాండువు, మధుమేహం మొ॥ వానికి 60మా 4-0-0

సుధానిధి

దగ్గు, ఆయాసము, క్షయలకు 60 మా॥ 4-0-0

బాలసుధ

బాలురజ్వరము, అజీర్ణము మొ॥ వానికి 60మా 1-0-0

దివ్యామృతము

కీళ్లనొప్పులు మొ॥ సమస్తవ్యాధులకు 60మా॥ 4-0-0

జ్వరసుధ

సమస్తజ్వరములకు 100 మా॥ 6-0-0

విషమ జ్వరసుధ

చలిజ్వరము మొ॥ వానికి 60 మా॥ 5-0-0

అజీర్ణసుధ

సమస్త అజీర్ణములకు 100 మా॥ 6-0-0

ఇంకను శాస్త్రీయమగు సమస్తాయుర్వేదౌషధములును అత్యుపయోగకరములగు వైద్యగ్రంథములునుగలవు. కేటలాగుఉచితము.

---

౧ సం॥రము చందా ౬ రూపాయిలు
౬ నెలలకు 3 రూపాయిలు
బ్రిటిషిండియాలో సంః చందా ౫-౮-౦ కల్దారు.
పాతపత్రికలకు వెల ప్రత్యేకము.

గోలకొండపత్రిక

Golkonda Patrika

PUBLISHED ON EVERY MONDAY AND THURSDAY

THE ONLY POPULAR PAPER THAT REACHES The masses In the Dominions BEST MEDIUM for Advertisement.

Volume 16 **Hyderabad-Dn** **Thursday 18th September 1941** **Number 39**

ప్రభుత్వకార్యక్రమాలు

ప్రచురణకై పత్రికలకు సౌకర్యాలు

ప్రధానమంత్రిగారి ఆజ్ఞపై రాజ్యాంగసమాచారశాఖనుండి అన్ని ప్రభుత్వశాఖల కార్యదర్శులకును ప్రభుత్వకార్యక్రమాలలో పత్రికలకు వేయతగిన సౌకర్యమును గురించిన యాజ్ఞ పంపబడినది.

ఇప్పటివరకు పూర్తిగా ప్రభుత్వసంబంధమైన కార్యక్రమాలుగాని, కొంతవరకు మాత్రమే ప్రభుత్వసంబంధమైన కార్యక్రమాలుగాని పత్రికలలో సరిగా ప్రచురించబడుటలేదు. కారణమేమనగా పత్రికలు వాటిని ప్రకటించుటకు అవసరములగు సౌకర్యములు సరిగా లేవు. కొన్ని సందర్భములలో ఆ కార్యక్రమాలసంగతి ప్రకటనశాఖవారికి తెలుపబడదు. తెలుపబడినను, పత్రికలు ఆహ్వానించబడినను, పత్రికల ప్రతినిధులు కూర్చుండుటకు సరియైన ఏర్పాట్లు లేవు. అధికులు ఆహ్వానింపబడిన సభలలోను ఉత్సవాలలోను పక్షపాతము చూపబడుచున్నట్లు కొందరు పత్రికలవారలు వెలిబుచ్చుకొన్నారు. కాబట్టి ఇకముందు ఏదేని కార్యక్రమమున్నప్పుడు దానికి సంబంధించిన ప్రభుత్వశాఖవారు ఆ కార్యక్రమం జరిగే రోజు, తారీఖు చోటు వివరంగా వెంటనే ప్రచురణశాఖవారికి తెలుపవలెను. చోటు లేనందువల్ల కొందరు పత్రికల ప్రతినిధులనే పిలువవలసివచ్చిన ఎవరెవరిని పిలుచుట అవసరమో, ముందిదో ప్రకటనశాఖవారినడుగవలెను. వచ్చిన ప్రతినిధులు జరిగే కార్యక్రమాన్ని సరిగా చూచి, విని వ్రాసికొనుటకు అనుకూలమైన చోటు వారలకు అనవసముగా చేయవలెను, అని ఆ ఆజ్ఞలో తెలియజేయబడినది.

లాతూరు ప్లేగు-అసత్యవార్తలు

లాతూరు సమీపంలో ప్లేగువల్ల కలిగిన మరణముల సంఖ్యను గూర్చి కొన్ని బయటి రాష్ట్రముల పత్రికలలో వచ్చిన వార్తలు వాస్తవమునకు చాల విపరీతముగా నున్న వనియు, ౧౯౪౦ జూలై అమర్దాదు మధ్య నుండి ఇప్పటివరకు లాతూరు ప్రాంతమందు మొత్తము ౯౯ మంది మరణించిరనియు, ౧౧౪౦ ఆగస్టు 3వ తేదితో ముగియు వారంలో రాసెగాఁవ్, సోలగాఁవ్, చిన్వల్, బోసా, లాతూరు గ్రామాలన్నిటిలో కలిసి ౧౭ మంది మాత్రమే మరణించిరనియు, ప్లేగు వ్యాపించేటట్లున్నచో పూర్వసంవత్సరమందువలెనే మెడికల్ ఇన్స్పెక్టరుతో కలిసి తగిన చర్యలు తీసుకొనబడుననియు ప్రభుత్వ ప్రకటనశాఖవారు తెలియజేయుచున్నారు.

రాకపోకలు

సెప్టెంబరు ౧౧వ తేదిన సరోజినిదేవిగారును, శ్రీ పద్మజ గారును హైదరాబాదుకు చేరుకొనిరి. గాంధిజయంతి సందర్భంలో మహాదేవదేశాయిగారు హైదరాబాదు (దక్కన్)కు రానున్నారని తెలియుచున్నది.

హైదరీగారి చేతిక్రింద ఇంకొక క్రొత్తశాఖ

ఇండియా ప్రభుత్వమువారీ విధముగా నిశ్చయించుకొనినట్లు తెలియుచున్నది.

ప్రస్తుతపరిపాలనలో మరొక క్రొత్త శాఖ స్థాపింపబడును. దానిపేరు "ప్రకటనల ఆకాశవాణులశాఖ" అందురు.

ఈశాఖ సర్ అక్బర్ హైదరీగారి పర్యవేక్షణలో ఉండగలదు.

పబ్లికు వార్తలశాఖ చీఫ్ ప్రెస్ సలహాదారుని ఆఫీసు, ఆలిండియా రేడియో మిలిటరీ ఇంటెలిజెన్సు డైరెక్టొరేట్ మొదలయిన శాఖలు యీ నూతన శాఖకు సంబంధించియుండును.

ఇప్పుడు పైశాఖలలోని ఫిలింపబ్లిసిటీ కంట్రోలరు కార్యాలయం హోం డిపార్టుమెంటు క్రింద ఉన్నది-ఆలిండియా రేడియోశాఖ రాకపోకల శాఖక్రింద ఉన్నది.

ప్రస్తుతం ఈక్రొత్తశాఖకు ప్రకటనలశాఖ డైరెక్టరు జనరలుగా ఉన్న పటేల్ గారు కార్యదర్శిగా ఉండుదురు. బహుశా యీ క్రొత్తశాఖ అక్టోబరుమాసాంతంలో ప్రారంభింపబడవచ్చును.

నూతన రాష్ట్రవిభజనమా?

నూతన ప్రణాళికకు ప్రయత్నం
హాడ్సన్‌గారి ప్రచారము
సర్ అక్బర్ హైదరీగారికి క్రొత్తపనియా?

"హిందూస్థాన్ స్టాండర్డు" పత్రికయొక్క లక్నో విలేఖరి ఈక్రిందివార్త నుపంపినాడు.

ఇటీవల సంయుక్తరాష్ట్రములను దర్శించిన గవర్నమెంటు ఆఫ్ యిండియా రిఫారమ్సు కమిషనరు హాడ్సన్ గారు చేయుచున్న ప్రచారములనుగూర్చి వివిశేషములు మరికొన్ని తెలియుచున్నవి. వీరు సర్ తేజబహదూర్ సప్రూగారిని సంయుక్తరాష్ట్రపు గవర్నరు సర్ మారిస్ హాలెట్ గారిని కూడ చూచిరి.

ముఖ్యముగ యీ మూడు మూలములను నిరించి యిండియాకు ఒక శాసనము (Consti tution) తయారుచేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నట్లు పలు పురవల్ల ధృవమగుచున్నది.

[౧] వృత్తులనుబట్టి ప్రాతినిధ్యము [౨] చలనములేని కార్యవర్గము, [౩] యిండియాను ఇంకను చిన్న చిన్న రాజకీయరాష్ట్రములనుగ విభజించుట.

సర్ తేజ్ బహదూర్ సప్రూగారు దీనికి పరిపూర్ణంగా ప్రతికూలంగనున్నారని హిందూస్థాన్ స్టాండర్డు పత్రిక విలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు మరియు సప్రూగారు పూనాసభలో కార్యదర్శముల కనుగుణ్యంగానే కొన్ని రాజ్యాంగశాసనమును వ్రాయుచున్నారనియు, దానితో హాడ్సన్ గారి ప్రయత్నం విఫలము కాగలదనియు అనుకొంటున్నారు

ఇంకమాయిప్పుడు వైస్రాయి కార్యనిర్వాహకసభ్యుడుగనుంటున్న సర్ అక్బర్ హైదరీసాహెబు గారిని కొంతకాలముగడచిన పిమ్మట ఈరాజ్యాంగశాసననిర్మాణకార్యమునకు తీసుకొనెదరనియు తెలియుచున్నది. కారణము వీరు నైజాము సంస్థానములో వృత్తులనుబట్టి ప్రాతినిధ్యమును ప్రవేశపెట్టినవారుగనుక- యిదలిలాజరిగినచో వారిస్థానే ప్రస్తుతము బెంగాలు ప్రభుత్వహోమ్ శాఖామంత్రి నజిముద్దీన్ గారు నియమింపబడవచ్చునని తలంపబడుచున్నది.

లండనులో టాగూరు చిత్రపటాల ప్రదర్శనము

సర్ విలియం రాధెమ్ స్టెయిన్, సర్ మూర్ హెడ్ బోన్ అనువారిరువురును చిత్రించిన రవీంద్రనాథటాగూరుగారి చిత్రములను లండనులో నేషనల్ పోర్ట్రైట్ గ్యాలరీ (జాతీయచిత్రముల గ్యాలరీ)లో ప్రదర్శించవలసినదని బెర్నార్డుషా గారు చేసినసూచనను గ్యాలరీ డైరెక్టర్ ఆయిన సర్ కెన్నెత్ క్లార్క్ అనుమతించిరి. "టాగూరుసంఘం"తరఫున సర్ కెన్నెత్ క్లార్క్ గారు ఈచర్యకు పూనుకొనిరి.

గాంధిమహాత్ముని దర్శనమునకై రాక

భారతదేశంలోని వివిధనాయకులతో పరిచయముకలుగ చేసుకొన్న బర్మాఇండియన్ లెజిస్లేటివ్ వారు సెప్టంబరు ౧౩వ తేది సాయంకాలం మహాత్మాగాంధిగారిని చూస్తున్నారు.

ఈ డెలిగేషన్ సభ్యులు యస్. యస్. అనీగారిని చూచిరి-ఆచార్యకృపలానిగారు ఆకా దేశద్విరి తమసంచారమును గాంధీగారికి తెలియచేయుదు.

అరెస్టు

శంకరం వీరభద్రయ్యఅను మదరాసురాష్ట్రీయుడు వారంరోజులక్రింద బెజవాడపోవుచుండగా మధిరస్టేషనువద్ద పోలీసులు వారిని అరెస్టుచేసి వరంగల్లుకు పంపించినట్లు 'రయ్యత్' దినపత్రికలో అబాద్ కావేరి నాటివార్తగలదు-

సంఘసేవచేసేవారికి ప్రభుత్వంవారి సనదులు

సంఘసేవానిమిత్తం పాటుపడేవారలను ప్రోత్సహించుటకై మ-ఘ-శ- నిజాం ప్రభుత్వమువారు అట్టి ప్రశంసనీయమైన సేవచేయువారికి సనదులను పతకములను ఇచ్చేఏర్పాటు చేయువిషయమై ఆలోచించినట్లు 'అసోసియేటెడ్ ప్రెస్'వారికి తెలియుచున్నది-

హెచ్. ఇ. హెచ్. ది నైజాంస్ స్టేట్ రైల్వే

నోటీసు

19వ సెప్టెంబరు 41 నుండి 21 సెప్టెంబరు 41 వరకు సికింద్రాబాదులో పండుగసందర్భమున 'క్రికెటు పోటీపందెము' చూచుటకు పోవుప్రజలకు అనుకూలమగునటుల బస్సులు సికింద్రాబాదు స్టేషనుకు 9-15, 9-52, 10-19, 16-55, 17-20లకు వచ్చుబస్సులు రైల్వేవినోదస్థలమునకు రానుపోను 'విల్బర్సు కాంపౌండు' మీదుగా పోవును.

మరియు 27 నుండి కూర్చొనుటకు స్థలముగలబస్సు సికింద్రాబాదు స్టేషనునుండి రైల్వేవినోదస్థలమునకు 9 గంటలనుండి 10-30 మధ్యను, 13 గంటలనుండి 14 గంటలమధ్యను 17 నుండి 17-45 మధ్యను ప్రతిదినము పైనుదహరించినతారీకులలో నడచును. చార్జీ మనిషి 1కి అర్థణాహాలీ.

సికింద్రాబాదు,
16-9-41,

(బైఆర్డర్)
చీఫ్ కమర్షియల్ మేనేజరు.

Printed and Published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press Hyderabad Dn. Editor S. Prathapa Reddy B. A. B. L.